



En välfärdsregion för alla

Förslag till Budget 2015

med flerårsplaner 2016-2017

Västra Götalandsregionen



Förord

Ingenting betyder mer för Västra Götaland än människorna som bor här. Att vi tillsammans skapar en trygg, hållbar och positiv utveckling är en drivkraft som ger bränsle åt alla verksamheter i Västra Götalandsregionen. Det är invånarnas behov idag och imorgon som ständigt står i fokus. Värderingarna som styr arbetet är jämlikhet och jämställdhet.

Vi vill skapa det goda livet i Västra Götaland, det är vår vision. Det är en vision som förpliktigar och som kräver ständig utveckling.

Västra Götalandsregionens resurser är ansträngda. För oss som ledning är det viktigt att våga satsa långsiktigt för att uppnå hög vårdkvalitet, god hälsa, grön omställning, fler jobb och få balans i ekonomin på längre sikt. För att göra det måste vi aktivt motverka arbetslösheten tillsammans med andra aktörer. Kostnadsutvecklingen för att möta behoven hos en växande och åldrande befolkning sätter press på våra verksamheter. Det kommer att bli en stor utmaning att hitta tillräckligt många människor som har rätt kompetens för att bli våra medarbetare. Inom Västra Götalandsregionens ansvarsområden har också den politik som förs i regering och riksdag stor inverkan, framförallt i välfärdsfrågorna.

Att styra en så stor organisation som Västra Götalandsregionen ställer särskilda krav på den politiska ledningen. Även om vägen till målet är lång så är det enda sättet att komma dit att ta ett steg i taget. Att ha en uthållig och långsiktig strategi är en förutsättning för att lyckas både idag och imorgon.

Västra Götalandsregionen går en spännande framtid till mötes som ställer stora krav på medarbetare och organisation. Vi vet att det kommer att bli fler och fler som får leva allt längre. Ett liv i hälsa är det vi önskar alla invånare, från barndom till ålderdom. Jämlika möjligheter till god hälsa i alla Västra Götalands delar är en av våra största framtidsutmaningar.

För att fler ska kunna leva i hälsa driver Västra Götalandsregionen en rad verksamheter som är resultatet av politisk vilja och förmåga att se vilka behov vi har, där utökad kunskap och möjlighet till förändring möjliggör för människor för att skapa ett bättre vardagsliv. Vi har ett unikt kompetenscentrum mot våld i nära relationer, vi har en rättighetskommitté som ser till att bevaka att Västra Götalandsregionen utvecklar tillgänglighet och motverkar diskriminering, Nämnden för Hälsan och Stressmedicin ser till hur vi kan motverka stressrelaterade sjukdomar med mera. Dessa verksamheter finns för att skapa jämlik hälsa i Västra Götaland. Det samlade arbetet mot arbetslöshet och att förebygga hälsoproblem av andra sociala skäl är viktiga nycklar för långsiktig framgång.

De senaste åren har inneburit tuffa utmaningar för många av Västra Götalandsregionens verksamheter, inte minst inom sjukhusvården, utmaningar vi tar ytterligare steg för att långsiktigt lösa med denna budget. Sjukhusens problem är inte bara ekonomiska. Vi ska därför också, steg för steg, arbeta med organisationen så att köer i vården motverkas.

Sveriges bästa sjukvård 2025 är ett av våra viktigaste mål. Det kräver stora möjligheter till nära vård i hemmet, i primärvården eller på ett närsjukvårdscentrum. Det kräver stor samverkan med kommunerna. Det är en fråga om trygghet för patienterna och en fråga om hur vi bäst ska använda de resurser som Västra Götalandsregionen har till sitt förfogande. Det skapar också möjligheter att vidare utveckla den specialistkompetens som finns på våra sjukhus för dem som behöver avancerade



ingrepp. Den avancerade vården i Västra Götaland håller redan idag högsta världsklass. En sammanhållen sjukvård ger också stora fördelar för klinisk forskning. Forskning och utveckling är ett av de områden där vi kan fortsätta att utveckla vår styrka.

Västra Götalandsregionen kan aldrig agera ensam, varken inom eller utanför Västra Götalands gränser. Det som händer i vårt närområde och i vår omvärld påverkar naturligtvis även Västra Götalandsregionens verksamheter. Vårt förhållningssätt för att möta detta är att vara aktiva. Vi driver på regionutvecklingen genom satsningar på infrastruktur och kollektivtrafik, lokala satsningar för jobb och utveckling och inte minst satsningar för att skapa jobb för unga. Det totala resultatet blir att vi har en arbetsmarknad som knyts samman när restiderna minskar, möjligheten för bekväm och effektiv pendling är större än någonsin och satsningarna fortsätter 2015 och framåt.

Målet att Västra Götalandsregionen ska vara helt oberoende av fossila bränslen 2030 kvarstår. I nuläget ser vi att detta kräver kraftsamling för minskad klimatpåverkan regionalt men också nationellt. De gröna näringarna och hållbara transportsystem är en viktig del av vårt arbete en hållbar region och har också stark koppling till industriutveckling och jobb.

Blandningen av näringar och det stora internationella utbytet är en styrka för Västra Götaland. Den goda tillgången till högre utbildning runtom i regionen ger unga människor som står väl rustade för att delta i arbetslivet. Förutsättningarna i Västra Götaland ser väldigt olika ut och det är viktigt att varje del av länet kan utveckla sina styrkor och möjligheter oavsett om det är i Dals-Ed, Falköping eller Göteborg.

Västra Götalandsregionen bidrar också till att Västra Götaland är en attraktiv plats att arbeta, leva och bo på genom de satsningar vi gör på kulturen, inte minst för barn och unga men även på de stora scenerna. Självklart spelar en god hälso- och sjukvård och bra infrastruktur också en viktig roll för att människor ska välja att bo i Västra Götaland. Alla är välkomna till Västra Götaland, oavsett vilken anledning som för människor hit.

Medarbetarna är förutsättningen för varje framgång vi kan nå i Västra Götalandsregionen. Nyckeln för att uppnå än högre effektivitet är att all den kompetens och det engagemang var och en har i sin yrkesroll tas till vara. Det kräver att vi har en strategi som är uthållig och långsiktig. Att bli en bättre arbetsgivare är en överlevnadsfråga i det långa loppet. Kampen om rätt kompetens är stenhård. Därför måste vi kunna erbjuda goda villkor och goda utvecklingsmöjligheter. Västra Götalandsregionen är en arbetsgivare som ser mångfald och jämställdhet som framgångsfaktorer i alla organisationens nivåer.

Det här är en budget som fortsätter peka i den riktning som vi inlett under mandatperioden med fortsatt utveckling av sjukvården och satsningar på kollektivtrafik. Vi är på väg mot en välfärdsregion för alla.

Gert-Inge Andersson
Socialdemokraterna

Birgitta Losman
Miljöpartiet

Sören Kviberg
Vänsterpartiet

Innehållsförteckning

Förord.....	2
Så här läser du budgeten.....	5
Vision Västra Götaland – Det goda livet.....	6
Gemensamma värderingar och förhållningssätt.....	7
Politisk plattform.....	9
Regionutveckling	19
Jämlik hälsa.....	29
Rättighetsfrågor	31
Hälso- och sjukvård	33
Gemensam service	39
Strategisk lednings- och uppsiktsverksamhet	42
Övriga finansierade verksamheter	47
Ekonomiska förutsättningar	48
Resultat och balansräkning	57

Så här läser du budgeten

Budgeten utgör Västra Götalandsregionens viktigaste styrdokument och uttrycker regionfullmäktiges mål och uppdrag till nämnder och styrelser. Genom att ställa resurser till förfogande och formulera tydliga resultatnivåer som ska eftersträvas i varje verksamhet skapar regionfullmäktige de förutsättningar som behövs för att möta invånarnas behov och förväntningar. Samtidigt anger budgeten även de ramar som verksamheterna ska verka inom.

Visionen Det goda livet och dess dimensioner, utgör portalen till budgeten och ska beaktas inom samtliga verksamheter i Västra Götalandsregionen. Personalvisionen, hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi, Framtidens hälso- och sjukvård, Västra Götaland 2020 samt Västra Götalandsregionens plattform formulerar strategiska utvecklingsinriktningar som ska gälla i berörda verksamheter. Det finns också andra styr- och policydokument som ger vägledning och stöd i arbetet med att utveckla verksamheterna. Budgeten uttrycker även de grundläggande värderingar och gemensamma förhållningssätt som ska prägla alla verksamheter och medarbetarnas arbete.

Regionfullmäktiges budget 2015 utgår från ett medborgar-, invånare- och kundperspektiv. Avsnitten i budgeten tydliggör de mål och resultatnivåer som ska uppnås inom respektive verksamhet. Mål som riktas till en styrelse eller nämnd men som förutsätter medverkan av eller samarbete med andra nämnder, ska beaktas inom respektive styrelses eller nämnds verksamhetsområde. Den styrelse eller nämnd som målen i första hand riktas till ansvarar även för samordning, uppföljning och återrapportering av målet. Till varje mål har knutits ett fåtal indikatorer med tydliga resultatnivåer vilka ska uppnås under budget- och planperioden.

De övergripande målen med tillhörande indikatorer och uppdrag samt den ekonomiska tilldelningen utgör de begränsningar som styr varje verksamhetsområde.

- Med övergripande mål avses den utveckling och inriktning som gäller på några års sikt.
- Med indikatorer avses de resultat- och målnivåer som ska nås under planperioden.
- Med uppdrag avses särskilda aktiviteter som ska genomföras och redovisas under budgetåret.

De övergripande målen för varje verksamhetsområde ska följas upp och redovisas på ett enhetligt sätt för att möjliggöra jämförelser. Efter att regionfullmäktige har fastställt budget 2015 påbörjas arbetet i styrelser och nämnder med egna detaljbudgetar. Detaljbudgeten ska innehålla de övergripande mål, indikatorer och uppdrag som har beslutats av regionfullmäktige. Samtliga verksamheter ska således arbeta med de övergripande mål, indikatorer och uppdrag som direkt eller indirekt berör verksamheten. Detaljbudgeten får kompletteras med verksamhetsmål och uppdrag som utarbetas av respektive styrelse eller nämnd.

Det som sägs om Västra Götalandsregionens verksamheter gäller även för verksamheter som bedrivs på uppdrag av regionen. Därför ska regionfullmäktiges övergripande mål beaktas på samma sätt vid upphandling och avtal eller vid uppdrag till externa verksamheter, som för de egna verksamheterna.

I budgeten används begreppen Västra Götalandsregionen eller regionen då organisationen Västra Götalandsregionen avses. Med Västra Götaland avses det geografiska området.

Vision Västra Götaland – Det goda livet

Regionfullmäktige antog den 5 april 2005 »Vision Västra Götaland – Det goda livet« som grund för fortsatt utvecklingsarbete i Västra Götaland.

Vision Västra Götaland – Det goda livet« är en vision för »territoriet« Västra Götaland. Det centrala inslaget i visionen är Det goda livet. Det definieras enligt följande:

- En god hälsa
- Arbete och utbildning
- Trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet
- En god miljö där de förnybara systemen värnas – naturen, boendet och arbetslivet
- Möta behoven hos barn och ungdomar
- Uthållig tillväxt, som skapar resurser för alla, och ett rikt kulturliv

Det goda livet förutsätter en hållbar utveckling, där dess tre dimensioner – den ekonomiska, sociala och ekologiska är sinsemellan beroende och förstärker varandra.

Visionen utgör en plattform för arbetet att stärka Västra Götaland som en attraktiv region att bo och verka i. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna genom de fyra kommunförbunden i Västra Götaland, och med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet/högskolor, statliga organ med flera.

Fem fokusområden ska prioriteras i det fortsatta arbetet – näringsliv, kompetens, infrastruktur och kommunikationer, kultur och hälsa. Till detta kommer fyra perspektiv som ska genomsyra alla insatser – den gemensamma regionen, jämställdhet, integration och internationalisering.

Att ta fram mål och strategier och att genomföra åtgärder för att uppnå ambitionerna i visionsdokumentet är ett ansvar alla berörda parter.

Vision Västra Götaland är en viktig plattform och ska beaktas i Västra Götalandsregionens planerings- och genomförandearbete.

Se vidare: <http://www.vgregion.se/visionvastragotaland>

Gemensamma värderingar och förhållningssätt

Västra Götalandsregionen ska bidra till att medborgarna känner trygghet, framtidstro och delaktighet. Individerna ska bemötas utifrån en helhetssyn med omtanke, inlevelse och respekt. Verksamheterna ska kännetecknas av kvalitet, tillgänglighet, nytänkande och effektivitet. Medarbetarnas arbetssätt ska präglas av öppenhet, ansvarstagande, samarbete och delaktighet.

Öppenhet

Öppenhet och kommunikation är bärande framgångsfaktorer för att Västra Götalandsregionen ska vara tydlig och trovärdig. För att uppnå verksamhetsmål och utveckla regionens verksamheter krävs ett processinriktat, kommunikativt och framtidsinriktat ledarskap, både på övergripande nivå och i verksamheterna. I ett öppet och tillåtande klimat kan fel och misstag bli möjligheter till lärande som förbättrar verksamhetens kvalitet. Korrekt och lättillgänglig information är en självklar del av god service och ett gott bemötande.

Delaktighet och ansvar

En demokratisk organisation förutsätter dialog och medbestämmande. Patienter och anhöriga ska få information och kunna vara delaktiga i behandling och planering av vårdinsatser. De som brukar regionens verksamheter ska ges möjlighet till påverkan och delaktighet. Nyfikenhet, utvecklingsvilja och initiativförmåga ska uppmuntras hos alla anställda. De har ett personligt ansvar i genomförandet av den egna verksamheten och ska beredas möjlighet till medansvar i den vardagliga planeringen. Det är alla anställdas uppdrag att bidra till att forma och utveckla verksamheterna utifrån de politiskt fastställda målen.

Helhetssyn och samverkan

Alla som möter invånarna ska i sitt arbete utgå från den enskildes perspektiv och samtidigt ha ett övergripande regionperspektiv på verksamheterna. Hälso- och sjukvården ska utgå från hela människan, hens livsvillkor och hälsopotential och inte enbart fokusera på sjukdomsbilden. För att behålla helhetsperspektivet krävs att Västra Götalandsregionens egna verksamheter och upphandlade verksamheter samverkar med varandra och med andra aktörer.

Hushållning med gemensamma resurser

Västra Götalandsregionens verksamheter ska bedrivas ekonomiskt ansvarsfullt och långsiktigt hållbart. De resurser som invånarna genom skatten ställer till förfogande ska användas så att de bäst svarar mot invånarnas behov. För att i största möjliga utsträckning klara verksamheterna under ekonomiskt svåra tider i samhället, krävs ett förhållningssätt där alla verksamheter och alla anställda tar ansvar. Att i det dagliga arbetet hushålla med resurserna är ett sätt att skapa förutsättningar för att även fortsättningsvis kunna ge invånarna viktig välfärdsservice. Hushållning med gemensamma resurser handlar också om att vara ansvarsfull med naturresurser.

Jämställdhet

Jämställdhetsarbetet börjar med att uppmärksamma kvinnors och mäns olika villkor. När könsskillnader synliggörs skapas kunskap om faktiska förhållanden. Könsuppdelad statistik lägger

grunden för att utveckla verksamheterna efter både kvinnors och mäns behov. Omotiverade skillnader måste analyseras och åtgärdas. Det är allas ansvar att förändra arbetsätt och metoder som inte är könsneutrala. Medvetenhet om hur traditionella strukturer och normer styr det dagliga arbetet måste öka för att jämställdhetsperspektivet ska få genomslag inom alla områden. Västra Götalandsregionens resurser ska fördelas och organiseras utifrån båda könen behov.

Mångfald och frånvaro av diskriminering

Västra Götalandsregionens verksamheter ska möta invånarna med respekt för varje människas egenart. Som arbetsgivare ska regionen se olikheter som en resurs samt värdera och ta tillvara alla de kompetenser människor bidrar med. I alla verksamheter Västra Götalandsregionen ansvarar för, ska alla former av diskriminering motverkas.

Politisk plattform

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet förenas i tanken om ett hållbart och solidariskt Västra Götaland. Västra Götalandsregionen framstår idag som ett föredöme och modell för hur arbetet med regional utveckling och sjukvård kan bedrivas. Det görs genom att ta sikte på följande fyra målsättningar:

- Verksamheterna ska hålla hög kvalitet och bedrivas på ett tryggt och säkert sätt
- Västra Götalandsregionen ska verka för en hållbar utveckling som kommer alla till del
- Ett klimatsmart Västra Götaland
- Hälso- och sjukvården ska vara lättillgänglig och ges på jämlika och jämställda villkor

För att nå våra målsättningar krävs en gemensam grund att stå på. Nedan beskrivs ett antal gemensamma utgångspunkter som är förutsättningarna för den politik som ska föras under mandatperioden.

Det direktvalda regionfullmäktige ska vara en samlade kraft för invånarna i Västra Götaland och har stor påverkan för regionens utveckling. Regionens verksamheter ska vara under demokratiskt styre och möjliga att utveckla genom demokratiskt fattade beslut. Efter ett valresultat där ingen politisk majoritet har kunnat skapas i regionfullmäktige är det av stor vikt att fullmäktiges partier gemensamt tar ansvar för regionens utveckling.

Sjukvård ska ges efter behov, vara demokratiskt styrd och solidariskt finansierad. Ett liv i hälsa handlar om mer än att få vara frisk. Att ge människor förutsättningar att leva hälsosamt och fatta hälsokloka beslut är en del av hälso- och sjukvårdspolitiken. Det handlar också om rätten och tillgången till utbildning, ett meningsfullt arbete och ett rikt liv. Alla har rätt till en god hälso- och sjukvård som ges efter behov och är solidariskt finansierad.

Regionens samtliga verksamheter ska bidra till ett gott liv för invånarna – för hälsa och trygghet och för ett livskraftigt Västra Götaland. För Västra Götalands fortsatta utveckling är det viktigt att det positiva samarbetsklimatet med andra offentliga och privata aktörer består. Det är vår ambition att ytterligare utveckla och stärka samverkan med kommunerna och övriga aktörer för att ytterligare förbättra och förstärka Västra Götaland till gagn för invånarnas möjlighet att leva det goda livet. Västra Götaland är en internationellt inriktad del av Europa. Många företag har sina marknader i huvudsak utanför landet och många har en lång erfarenhet av internationell konkurrens och marknadsföring. Den mötesplats mellan kulturer som vår del av Sverige är, kan visa sig vara den mest betydelsefulla utvecklingsfaktorn i globaliseringens tid. Rätt hanterat ger det en möjlighet att binda ihop historien med framtiden eftersom Västra Götaland alltid varit en plats för människor från olika nationer och kulturer.

Regionen ska arbeta för att säkra jobb, god miljö och social trygghet även för framtida generationer. Utvecklingen ska tillfredsställa dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att leva ett gott liv. Den hållbara utvecklingens sociala, ekonomiska och ekologiska dimensioner är var för sig viktiga men det är endast tillsammans de bidrar till det hållbara samhället. Målet om en långsiktigt hållbar utveckling ska vara utgångspunkten för vårt agerande och våra beslut. En av de viktigaste omställningarna för att hantera klimatkrisen är att ge fler människor

möjlighet att leva miljövänligt. Omställningen till ett hållbart samhälle är en utmaning för att säkra jobb, god miljö och social trygghet även för framtida generationer.

En hållbar utveckling kräver ett barnperspektiv på politiken, där barn och ungas bästa sätts i första rummet. Det innebär bland annat att konsekvenser för barn ska analyseras och vägas in inför alla beslut. Om Västra Götaland är en bra plats för barn och ungdomar är Västra Götaland även en bra plats för vuxna.

Jämställdhetsarbetet kräver kunskap som ska omsättas i handling för att åstadkomma förändring. Därför ska särskild uppmärksamhet riktas mot jämställdhetsarbetet i planering, uppföljning och utvärdering. Ett utvecklat jämställdhetsintegrerat arbetssätt i budget och styrning är ett redskap för att effektivare använda de gemensamma resurserna.

Regionen ska aktivt arbeta för en förbättrad infrastruktur och kollektivtrafik. En väl utbyggd och fungerande kollektivtrafik underlättar för invånarna i Västra Götaland att studera, arbeta och nå kultur- och fritidsaktiviteter på annan ort. Det förutsätter en fortsatt kraftfull satsning på kollektivtrafik och infrastruktur för att skapa kortare restider som knyter ihop Västra Götaland.

Alla människors lika värde och möjligheter. Verksamheterna ska arbeta efter och leva upp till internationella konventioner och svensk lagstiftning. Alla verksamheter ska utgå ifrån lagstiftningens diskrimineringsgrunder: etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, kön, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder och könsöverskridande identitet eller uttryck. Ingen diskriminering får förekomma och information ska vara tillgänglig för alla invånare. Genom satsningar på ökad kunskap om rättighetsbaserat arbetssätt ska verksamheterna tillföras kompetens och mognad att möta alla invånare oavsett bakgrund. Fysisk tillgänglighet till alla lokaler är en självklarhet. Vårdcentraler och tandvårdskliniker ska kunna bli HBTQ-certifierade- eller diplomerade. Papperslösa flyktingar ska erbjudas vård enligt gällande riktlinjer för Västra Götalandsregionen.

Verksamheterna ska hålla hög kvalitet och bedrivas på ett tryggt och säkert sätt. För att säkerställa en jämlik och jämställd vård med god tillgänglighet ska vården utföras med högsta möjliga medicinska säkerhet och kvalitet i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Regionens verksamhet ska bedrivas i ekonomisk balans.

Verksamheterna ska hålla hög kvalitet och bedrivas på ett tryggt och säkert sätt

Som en av Sveriges största välfärdsorganisationer står Västra Götalandsregionen inför stora utmaningar. För att kunna möta framtida behov med begränsade resurser krävs att välfärden organiseras effektivt och bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Kvalitet och säkerhet

Tydligt fokus sätts på kvalitetsfrågorna. Det ska göras med invånarnas och patientens behov i centrum. Kontinuerligt förbättringsarbete är en förutsättning för att uppnå förnyelse och ökad effektivitet som säkerställer att gemensamma resurser används på det mest ändamålsenliga sättet. Ständiga förbättringar är nödvändiga för att regionens verksamheter ska kunna möta framtidens krav och de ekonomiska begränsningar som råder. Att så sker är ett ansvar såväl för regionstyrelsen som för varje styrelse, nämnd och förvaltning. Det regionövergripande arbetet ska fokusera på gemensamma standarder samt bidra till en gynnsam utveckling i hela verksamheten.

Västra Götalandsregionens vårdverksamheter ska ha ett gemensamt ledningssystem för kvalitet, patientsäkerhet och logistik. Vårdrelaterade skador ska minimeras genom konkreta åtgärder. Samtliga verksamheter ska dessutom ha ett miljöledningssystem.

Personalen ska kunna fokusera på vårdens och andra verksamheters huvuduppgifter som bättre hälsa, gott bemötande och god vård. Det är en central uppgift att minska byråkrati och krångel i vården.

Nya arbetssätt ska utvecklas med mer fokus på vårdens processer och en fungerande logistik. Målet är ökat värde för patienten, genom ständiga förbättringar och lärande av egna och andras erfarenheter. Samordning och samverkan mellan vårdens olika utförare är nyckelord för förändringen.

Det regiongemensamma utvecklings- och förbättringsarbetet ska bidra till ökad standardisering där sådan är befogad. Genom ett gemensamt och systematiskt erfarenhetsutbyte mellan regionens verksamheter uppmärksammas och sprids goda exempel i organisationen. Öppna jämförelser ska systematiskt göras tillgängliga för alla verksamheter i regionen. Invånarna i Västra Götaland ska kunna ta del av kvalitetsredovisningar och jämförelser mellan olika verksamheter. Det måste bli lättare för invånarna att hitta rätt bland olika vårdverksamheter.

Det ska finnas tydliga strukturer och former för beredning och beslut kring hur och vilka frågor som ska hanteras regiongemensamt och vilka frågor som inte är lämpliga för regionövergripande hantering.

Miljöledningssystemet ska vara samordnat med övergripande ledningssystem för verksamheten. Miljönämnden har i uppgift att samordna och stödja det interna miljöarbetet. Den systematiska miljörevisionen ska fortsätta utvecklas i regionens verksamheter. Miljönämnden ska vara pådrivande i miljöarbetet i Västra Götalandsregionens egna verksamheter genom tydliga och mätbara mål.

Service

Västra Götalandsregionen arbetar aktivt med socialt och etiskt ansvar vid upphandling av varor och tjänster. Regionen ska arbeta för att göra Västra Götaland till en Fair Trade-region. Det innebär ytterligare steg i arbetet med att också internationellt profilera Västra Götaland som en region som värnar demokrati, mänskliga rättigheter, goda arbetsförhållanden, långsiktighet och miljömedvetenhet.

Vid upphandling av varor och tjänster ska tydliga kompetens-, miljö- och sociala krav ställas. Flera miljö- och kvalitetsaspekter pekar även på ett behov av att i allt högre grad köpa närproducerade livsmedel. Serviceförvaltningen ska genomföra korrekta och bra upphandlingar samt teckna inköpsavtal som syftar till att verksamheterna ska betala rätt pris och enkelt och bekvämt få tillgång till de leveranser som behövs.

Den centrala uppgiften för servicenämnden är att med hög kvalitet och god effektivitet stödja regionens verksamheter. En effektiv intern serviceverksamhet har stor betydelse för Västra Götalandsregionens förmåga att klara uppdragen inom hälso- och sjukvård och regional utveckling. Nämnden ska genom samordning och rationalisering av stödverksamheterna frigöra resurser som kan användas för att möta nya eller ökade behov i kärnverksamheten.

Fastighetsnämnden har som huvuduppgift att se till att Västra Götalandsregionens verksamheter kan bedrivas i ändamålsenliga lokaler, anpassade till verksamheternas behov och deras krav på säkerhet



och funktion. De lokaler som regionen bedriver verksamhet i ska uppfylla kraven enligt riktlinjerna för tillgängliga miljöer. Fastighetsnämnden ska bedriva effektiv fastighetsförvaltning för att begränsa hyreskostnaderna. Arbetet med energieffektivisering och minskad energiförbrukning ska fortsätta. Vid om- och nybyggnationer ska fastighetsnämnden tillsammans med verksamheterna verka för att byggnadens totala energiförbrukning minskar. Samtidigt ska verksamheternas energiförbrukning minska.

Användande av IT inom vården och övriga verksamheter ska ständigt utvecklas till nytta för verksamheten och invånarna. Utvecklingsarbetet inom bland annat IT, service, inköp, logistik, miljö och säkerhet ska leda till att effektiviseringar genomförs där det finns en tydlig koncernnytta.

God ekonomisk hushållning

Vår övergripande inriktning för den ekonomiska politiken är att regionens verksamheter ska bedrivas ekonomiskt ansvarsfullt och långsiktigt hållbart. Skattemedel ska användas effektivt och svara mot invånarnas behov. Hushållning med gemensamma resurser handlar också om att vara ansvarsfull med naturresurser.

Fördelningen av resurser och utformningen av olika ersättningsmodeller inom sjukvårdsområdet ska utgå från invånarnas behov av hälso- och sjukvård – inte efterfrågan.

De samlade intäkterna sätter gränser för hur stora kostnaderna kan vara. Anpassning till angivna ekonomiska ramar utgör den övergripande restriktionen vid en eventuell målkonflikt med verksamhetens omfattning. Utveckling av skattekraft och statsbidrag sätter gränser för verksamheternas volymutveckling.

Att enbart ha balans mellan intäkter och kostnader är inte tillräckligt för att uppnå god ekonomisk hushållning. Regionens ekonomiska resultat måste vara på en nivå där såväl konjunktursvängningar som framtida åtaganden kan klaras. Det gäller bland annat att klara pensionsåtaganden gentemot medarbetarna, investeringar i och finansiering av hälso- och sjukvården samt infrastruktur- och kollektivtrafiksatsningar. Genom att under ekonomiskt goda tider generera överskott och bygga upp det egna kapitalet ges möjligheter att även i tider av ekonomisk nedgång klara de åtaganden som regionen gjort på ett ansvarsfullt sätt utan att behöva vidta drastiska nedskärningar i verksamheten. Ett stort eget kapital har dock inget egenvärde utan är en del av en god ekonomisk hushållning.

Regionen ska ha en hög betalningsberedskap för att kunna hantera tillfälliga påfrestningar av likviditeten. Det innebär behov av såväl likvida medel som så kallade lånelöften från kreditgivare. Därför är det viktigt att upprätthålla regionens goda finansiella anseende och behålla nuvarande rating.

Behovet av sjukvård ökar på grund av befolkningsförändringar samtidigt som mer går att göra till följd av nya medicinska metoder och tekniker. Fler får allt bättre vård. Det ställer krav på att sjukvården som sektor får ökade resurser samtidigt som krav på effektiviseringar måste ställas på såväl sjukvården som övriga verksamheter. Sättet att uttrycka krav på effektiviseringar i olika verksamheter och metoder för såväl genomförande som säkerställande av hemtagningseffekter behöver ständigt utvecklas.

Ett ordnat införande av nya metoder i sjukvården utgår från en kunskapsbaserad vård, tillskott av nya resurser samt utmönstring av metoder och behandlingar med liten eller tveksam effekt.

Patientsäkerhet och sjukvård av hög kvalitet kräver nya förhållningssätt. Regionen ska arbeta med en

kvalitetsdriven verksamhetsutveckling som tar till vara på medarbetarnas erfarenheter och kunskap likväl som utvecklingen i samhället kring hur sjukvård kan bedrivas.

Alla regionens verksamheter ska arbeta med ständiga förbättringar.

Personal

Västra Götalandsregionen är en av landets största arbetsgivare. Den långsiktiga kompetensförsörjningen är en strategisk fråga för framtiden. Västra Götalandsregionen erbjuder meningsfulla arbeten med högt kunskapsinnehåll som har stor betydelse för invånarnas möjlighet att leva ett gott liv. Det ska vara intressant och lockande för kompetenta personer, både kvinnor och män, att söka sig hit. För att vara en attraktiv arbetsgivare krävs ett långsiktigt och målmedvetet arbete i alla verksamheter. Alla medarbetare ska erbjudas goda arbetsvillkor och bra arbetsmiljö, ett tydligt ledarskap och möjlighet till inflytande och utveckling i arbetet. Alla medarbetare ska erbjudas en individuell utvecklingsplan. Alla förvaltningar ska ha en plan för kompetensförsörjning och ansvara för den korta och medellånga kompetensförsörjningen.

Det ska vara självklart att sträva efter mångfald och jämställdhet på varje arbetsplats. Den kunskap som invånare och medarbetare med utländsk bakgrund har ska ses som en tillgång, utvecklas och tas till vara. Det gäller såväl språkkunskap, kulturkompetens som övrig kunskap och utbildning. Utbildning och kompetens måste löna sig. För att bättre än idag värdera utbildning och erfarenhet behövs nya metoder för att mäta och värdera kompetens. Idag är det hyrläkarstopp inom psykiatri vilket ökar kontinuiteten i vården för patienten. Västra Götalandsregionen ska fortsätta arbetet med att minska beroendet av inhyrd personal i enlighet med SKL:s beslut.

Det påbörjade arbetet med att ge betald specialistutbildning till sjuksköterskor, primärt inom de områden där det idag råder brist på kompetens, fullföljs under planperioden.

Ledarskapet i Västra Götalandsregionen ska vara genuskompetent. Det innebär att alla anställda på ledande position ska ha kunskap om patriarkala strukturer och hur de motarbetas. Regionen ska arbeta för att bryta den könsuppdelade personalsammansättningen inom vården och vara ett föredöme i att skapa möjligheter för att förena arbete med föräldraskap. Möjligheten för funktionsnedsatta att få jobb inom regionens verksamheter ska öka.

Medarbetarna i Västra Götalandsregionen måste uppleva att de kan påverka sin arbetsplats och att de har insyn och insikt i de beslut som fattas då delaktighet är en förutsättning för utveckling. Arbetet med hälsofrämjande arbetsplatser ska fortsätta. Det syftar till att utveckla en långsiktigt god hälsa hos regionens medarbetare.

Ofrivillig deltid är förhållandevis låg inom regionens förvaltningar men arbetet för att nå målet heltid som norm för anställning i Västra Götalandsregionen och deltid en möjlighet ska fortsätta. Fortfarande är alldeles för många medarbetare anställda på osäkra vikariat och tillfälliga anställningar. Genom ett systematiskt arbete med att erbjuda tillsvidareanställningar ska regionen gå före i förändringsarbetet. Ett led är att vara öppen för att pröva och utvärdera olika arbetstidsmodeller. Behovet av en verksamhetsanpassad bemanning och schemaläggning ska kunna kombineras med medarbetarnas behov.

Västra Götalandsregionen ska verka för en hållbar utveckling som kommer alla till del

Västra Götalandsregionen vill stimulera en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att leva ett gott liv. Den hållbara utvecklingens sociala, ekonomiska och ekologiska dimensioner är var för sig viktiga. Men det är endast tillsammans de bidrar till det hållbara samhället. Målet om en långsiktigt hållbar utveckling ska vara utgångspunkten för beslut. En av de viktigaste omställningarna för att hantera klimatkrisen är att ge fler människor möjlighet att leva miljövänligt. Omställningen till ett hållbart samhälle är en utmaning för att säkra jobb, god miljö och social trygghet även för framtida generationer.

Till Västra Götalandsregionens politiska organisation för regionutveckling räknas regionutvecklingsnämnd, miljönämnd, kollektivtrafiknämnd, kulturnämnd, folkhälsokommittén och rättighetskommittén inom Västra Götalandsregionen. Tillsammans är de regionens verktyg för att skapa välbefinnande, gröna jobb, god miljö och utveckling för invånare, företag och organisationer samt för att uppfylla Västra Götalandsregionens vision om det goda livet. Nämnderna har tillsammans tagit fram handlingsprogram för Life Science, Livsmedel och gröna näringar, Hållbara transporter och Hållbar energi som ska vara styrande för arbetet.

I budgeten läggs särskild vikt på att fortsätta vägen mot ett fossiloberoende Västra Götaland 2030 samt att bidra till minskad arbetslöshet, framförallt för unga. Ett fortsatt arbete att motverka strukturella skillnader mellan män och kvinnor är alltid prioriterat.

Ett sammanhållet Västra Götaland

Perspektivet att alla ska ha likvärdiga möjligheter bygger även på insikten att likvärdighet inte är detsamma som likadant. Förutsättningarna skiljer sig mellan olika delar av regionen och därför ser åtgärderna annorlunda ut i Dalsland än i Göteborgsområdet. Ökad rörlighet och större och mer robusta arbetsmarknadsregioner är nödvändigt för att utveckla hela Västra Götaland. Genom att de lokala arbetsmarknaderna utvidgas, samt att banden mellan dem stärks, skapas ett Västra Götaland där invånare och verksamheter i alla delar får bättre möjligheter att samverka och utvecklas.

Forskning och utveckling

Möjligheter till en fortsatt framgångsrik region är beroende av att människor kan försörja sig. Den höga arbetslösheten är ett av de största hoten mot regionens välbefinnande. Det krävs att regionens arbetsmarknadsområden växer sig stora för att kunna hävda sig i en internationell konkurrens.

Att hålla en hög nivå inom utbildning och forskning är en av de långsiktigt viktiga utvecklingsfrågorna för Västra Götaland. Regionens ska förutom egen forskning medverka till ökad samverkan inom strategiska forsknings- och utvecklingsområden. Insatser som stödjer västsvenska aktörers delaktighet i såväl nationella som europeiska och internationella forskningsprogram är fortsatt prioriterade för att bättre utnyttja möjligheterna till finansiering av forskning förlagd till Västra Götaland. Västra Götalandsregionen ska bygga arenor för samverkan mellan näringslivet, offentlig sektor, högskolor och universitet.

De företag som finns eller etablerar sig i regionen ska ha möjlighet att finna rätt utbildad personal och en infrastruktur som placerar Västra Götaland i ett nordiskt centrum. Det ska finnas stora möjligheter att utveckla innovationer, tjänster och produkter med fokus på hållbarhet och gröna jobb.

Västra Götaland är beroende av omvärldens utveckling

Västra Götaland är en modern och konkurrenskraftig industriregion men också unik i struktur och förutsättningar i förhållande till andra regioner i Sverige.

Västra Götaland har en arbetsmarknad med företag som konkurrerar på en global marknad. De stora utmaningarna för industrin handlar i hög grad om konkurrensförmåga vad gäller kompetens på arbetskraft, forskning och utvecklingsmöjligheter, infrastruktur med mera. Regionen arbetar för att bredda näringslivet och därmed minska sårbarheten i ekonomin. En viktig del är att stimulera gröna näringar och företag med landsbygden som bas.

Ett utökat och utvecklat samarbete med andra regioner i Europa och globalt är viktigt för att fördjupa bland annat handel, kulturellt samarbete, universitetsutbyte, näringslivsrelationer och turism. Inte minst viktigt är det med regioner i vårt närområde som Östfold- och Osloregionerna.

Regionutveckling bygger på samarbete mellan EU, stat och region, region och kommuner, politik och näringsliv och näringsliv och utbildningsväsendet. När alla samarbeten fungerar, utvecklas Västra Götaland och människorna som bor här.

En framgångsrik kulturregion

I hela regionen ska det finnas levande kulturliv som stimulerar till kreativitet och förnyelse. Kulturen i Västra Götaland ska såväl inspirera som inspireras av och bidra till den nationella och internationella kulturen. Västra Götalands tydliga kulturprofil ska utvecklas ytterligare. Särskild vikt ska läggas vid att stärka barn- och ungdomskulturen.

Regionen ska också bidra till ett kulturliv med möjlighet för alla medborgare att delta. Tillgången till högkvalitativ kultur ska representeras både av regionens egna kulturinstitutioner och av det fria kulturlivet. Ett rikt kulturliv stärker regionens attraktionskraft.

Ett klimatsmart Västra Götaland

Klimatet är en ödesfråga för framtiden och Västra Götalandsregionen tar stort ansvar för att det är möjligt att leva, verka och resa klimatsmart här. Klimatstrategin ger en struktur för hur regionen tillsammans med andra aktörer ska arbeta med klimatfrågan för att nå våra högt uppsatta mål. Det gäller såväl individen som företag och politik, på lokal, nationell och global nivå. För att vara framgångsrika i arbetet med en hållbar utveckling krävs att regionen är aktiv i det internationella samarbetet. Regionen har tillsammans med andra aktörer en viktig uppgift i arbetet med att hantera klimatförändringarnas följdverkningar.

Regionen ska vara aktiv i arbetet för en positiv miljö- och klimatutveckling. Det handlar inte bara om att göra rätt utan också om att sluta göra fel. Stöd ska ges till forskning och utveckling av förnybar energi, energieffektivisering och förbättrade transporter.

De verksamheter som Västra Götalandsregionen bedriver och finansierar ska ha en tydlig miljöprofil och bedriva ett aktivt miljöarbete. Målet är att dessa ska vara fossiloberoende 2020 genom att energieffektivisera våra fastigheter, öka utbyggnaden av solenergianläggningar, fortsätta stödja produktionen och distributionen av biogas, bygga ut kollektivtrafiken och använda effektiva och hållbara transporter.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken är en strategisk samhällsbyggnadsfråga liksom en samhällsservice. Fortsatt utbyggnad är en nyckelfaktor för att nå ett hållbart resande och att arbetsmarknadsområdena kan fortsätta växa.

Fler ska kunna ta sig till arbete, kultur och studier eller fritidsaktiviteter utan att behöva använda bil.

Regionen har åtagit sig ett uppdrag att inte bara förvalta nuvarande kollektivtrafik utan också göra nödvändiga utbyggnader för att leva upp till de målsättningar som beskrivs i trafikförsörjningsprogrammet.

Ett fossiloberoende Västra Götaland 2030 kräver att regionen tar ansvar för egna verksamheter men också är den instans som driver samarbetet med kommunerna, vilket är nödvändigt för att kunna uppnå målet.

Infrastruktur

Väl fungerande infrastruktur är en förutsättning för att stärka näringslivets utveckling.

Infrastrukturen ska utvecklas i hela Västra Götaland. Utgångspunkten är människors behov av arbete, studier, fritidsaktiviteter samt behovet av hållbara godstransporter.

Större arbetsmarknadsregioner och ett fungerande näringsliv ställer krav på bättre kommunikationer och hållbara transporter. För att klara det åtagandet krävs ökat fokus på insatser där de gör mest nytta. Investeringar i bättre kommunikationer och transporter ska ha ett hållbarhetsperspektiv. Det uppnås bland annat genom att fler cyklar, reser kollektivt samt att fler godstransporter sker med spårbunden trafik istället för på väg. Infrastrukturen i Västra Götaland är ett sammanhängande system där järnväg, väg och sjöfart måste samverka för att minska miljöpåverkan och skapa effektiva transporter.

En fortsatt satsning på utbyggnad av IT-infrastrukturen är en viktig förutsättning för hållbar utveckling i hela Västra Götaland.

Jämlik hälsa

En grundtanke i Vision Västra Götaland är att alla ska ges goda förutsättningar att leva ett liv i hälsa. God hälsa är ojämlikt fördelad och människor med sämre förutsättningar till hälsa löper högre risk att dö i förtid. Detta är ett stort samhällsproblem som kräver politiska lösningar.

Arbetet för jämlik hälsa kräver tidiga insatser och en helhetssyn på människan. Det kräver samarbete med såväl kommuner som andra organisationer.

Utgångspunkten för Västra Götalandsregionens hälsopolitiska arbete ska vara det övergripande nationella folkhälsomålet med dess elva målområden. Regionens folkhälsoarbete ska ta sikte på åtgärder för att på regional och lokal nivå hantera konsekvenserna av den samhällsutveckling som skapar orättvisa förhållanden. Genom att fördela våra gemensamma resurser till de människor och områden som är i störst behov av samhällets insatser, ökar vi människors möjlighet till en god hälsa. Människor ska, oberoende av bakgrund, få behandling efter behov och på lika villkor.

Hälso- och sjukvården ska vara lättillgänglig och ges på jämlika och jämställda villkor

Alla har rätt till en god hälso- och sjukvård som ges efter behov och är solidariskt finansierad.

Regionen ska ha ett sammanhållet hälso- och sjukvårdssystem som bygger på samarbete mellan olika vårdgivare och vårdnivåer, inte konkurrens. Privatfinansierade patienter får inte ha en utträngande effekt. Regionens avtalsparter ska inte kunna ha en ingång för offentligt finansierade patienter och en annan för privatfinansierade. Vid regionens egna sjukvårdsverksamheter ska privatfinansierade patienter inte förekomma.

Hälso- och sjukvårdens kulturresta är ett långsiktigt arbete som syftar till att förändra invanda rutiner och arbetssätt för att uppnå en smidig och trygg vård med samarbete över professionella och organisatoriska gränser. Genom att jämföra och lära av varandra i vardagen på sjukhus och vårdcentraler förbättras vården. För att åstadkomma bästa möjliga vård måste de människor som kommer i kontakt med vården bli lyssnade till, bli förstådda och förstå. Patienten ska vara delaktig i planeringen av sin vård. Tid för besök eller behandling ska ges när behov har konstaterats - ett köfritt arbetssätt. En patient som löpande får korrekt information känner sig också trygg. Det gäller när en operation ska ske, hur en remiss hanteras och vilka alternativ som erbjuds. IT-tjänster som Mina vårdkontakter och vårdguiden 1177 ska utvecklas för fler tjänster och bättre tillgänglighet.

Samtidigt som en stor majoritet i befolkningen uppger sin hälsa som god så finns stora sociala skillnader. Låg utbildningsnivå och brist på arbete är riskfaktorer för en sämre hälsa. För att skapa större hälsovinster för alla invånare måste vården utöver att framgångsrikt behandla sjukdomar även arbeta systematiskt hälsofrämjande. En prioriterad uppgift de kommande åren är därför att implementera Socialstyrelsens riktlinjer för sjukdomsförebyggande vård. För att möta den psykiska ohälsan behöver tillgången stärkas till psykologisk och beteendevetenskaplig kompetens i den första linjens vård. Personer med psykisk sjukdom som schizofreni och bipolär diagnos har en sämre tillgång till somatisk öppenvård. För att vården ska vara jämlik även för dem måste samverkan mellan de olika vårdnivåerna fungera bättre. Utvecklingen inom rehabiliteringsområdet ska ske utifrån krav på bättre jämlikhet och tillgänglighet i hela Västra Götalandsregionen.

Barn och ungas hälsa påverkas bland annat av var man föds och växer upp. Genom att rikta insatser mot barn och unga läggs grunden för en förbättrad folkhälsa på längre sikt. Barn och ungas psykiska hälsa är ett särskilt prioriterat område och därför sätts fokus på tillgänglighet och kompetens i den första linjens vård. Ungdomsmottagningarna spelar en viktig roll för att möta ungdomars behov och ska ha hög tillgänglighet och bred kompetens. För att stärka den förebyggande tandvården och grundlägga goda vanor förlängdes den fria barn- och ungdomstandvården i Västra Götaland. Det har inneburit att fler har god munhälsa. Regionen går vidare och förlänger den fria barn- och ungdomstandvården upp till 25 år. Barn som ser dåligt ska inte vara beroende av familjens ekonomi för att kunna läsa. I Västra Götaland utgår glasögonbidrag upp till 16 år.

Invånarna ska kunna lita på att hälso- och sjukvården håller en god kvalitet. Det görs genom att jämföra kvalitet, resultat och kostnader och skapa gemensamma standarder. Arbetet med gemensamma regionala vårdprocesser ska fortsätta och vidgas till fler diagnoser och åtgärder. Det ställer krav på en fortsatt utvecklad samordning av produktionsplaneringen, ett regiongemensamt arbete för ordnat införande av evidensbaserade metoder och läkemedel samt ordnad utmönstring. Cancer är en sjukdom som ökar i befolkningen på grund av att vi blir allt äldre men även på grund av faktorer i hur vi lever. Vid välgrundad misstanke om cancer ska besök hos specialist erbjudas inom 14

dagar. Vi avsätter 13,5 mnkr för att finansiera Skandionkliniken i Uppsala där patienter erbjuds effektiv och skonsam protonterapi för sin cancersjukdom.

Alla människor har rätt att bli bemötta och få behandling på ett jämställt och jämlikt sätt i hälso- och sjukvården. Ojämlighet och omotiverade skillnader i vården är oacceptabelt. Bra statistik synliggör skillnader och lägger grunden för förändringsarbete. Skillnader som inte kan motiveras medicinskt måste analyseras och åtgärdas genom ett aktivt förändringsarbete. Papperslösa, personer som lever i Sverige utan tillstånd, har ofta stora vårdbehov som inte tas om hand. Regionens riktlinjer för vård av papperslösa ska följas.

Oavsett bostadsort ska invånarna vara trygga i att ambulanssjukvården finns där när man behöver den. För att klara måltalen i hela Västra Götaland krävs ett fortsatt utvecklat samarbete mellan den prehospitala vården, primärvården och den kommunala hemsjukvården.

En sammanhållen vård är särskilt viktig för sjuka äldre och personer med stora vårdbehov. En sammanhållen vård ger trygghet och tillvaratar det friska hos den som är sjuk. För att undvika onödiga sjukhusvistelser krävs fler hembesök och en bättre kommunikation mellan vårdnivåer och vårdgivare. Vid utskrivning från sjukhus ska vårdplanering ske, innehållande bland annat rehabilitering, hjälp i hemmet och återbesök. För att kunna erbjuda patienter en så nära vård som möjligt ska specialistsjukvården ges ett större ansvar för medverkan i den nära vården.

Tillräckligt många vårdplatser är en strategisk fråga för att tillgodose patienternas behov av vård i rätt tid och på rätt nivå. Vårdplatser måste dimensioneras efter de verkliga behoven. Det kräver åtgärder på kort och lång sikt. Samtidigt finns det möjlighet att minska behovet av vårdplatser genom att förstärka förebyggande arbete, korta vårdtider, överföra slutenvård till öppenvård och utveckla alternativa vårdformer inom den mobila sjukvården och hemsjukvården.

Regionutveckling

Regionutvecklingsnämnden

Politiska prioriteringar och fokus:

- Arbeta för hållbar utveckling med utgångspunkt i VG2020
- Fler unga i jobb
- Genomföra handlingsprogrammen för hållbara transporter, hållbar energi, livsmedel och gröna näringar samt life science
- Barnkonsekvensanalyser ska göras vid större infrastrukturbeslut
- Strategiskt påverkansarbete lokalt, regionalt, nationellt och internationellt för att stärka Västra Götaland

Regionbidrag regionutvecklingsnämnden (mnkr)

Detaljbudget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
658,4	698,6	713,3	699,0

Ramförändringar:

- Tidigare tillförda samfinansieringsanslag för insatser inom ramen för SAAB-paketet på 30 mnkr återtas enligt plan.
- För att utöka arbetet med sociala investeringsfonder tillförs nämnden enligt plan utökad ram på 30 mnkr.
- Ett tillfälligt anslag på 30 mnkr varje år för 2015-2016 tillförs nämnden för att utveckla verksamheten inom naturbruksgymnasierna. Anslaget återtas 2017.

Uppdrag:

- Regionutvecklingsnämnden får i uppdrag att prioritera vilka insatser som ska göras inom nämndens uppdrag vad gäller det av regionfullmäktige antagna dokumentet VG2020.
- Regionutvecklingsnämnden får i uppdrag att fortsätta stärka arbetet med strategisk påverkan nationellt och internationellt.

Övergripande mål och indikatorer

- Regionutvecklingsnämnden ska arbeta för fler jobb i Västra Götaland med utgångspunkt i regionens vision om ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Andel 25-64 år med minst treårig högskoleutbildning (%).	Mål			26,1	26,7	27,3	27,9
	Utfall	24,9					
2. Ökade möjligheter till livslångt lärande (Andel vuxna (30-64 år) som studerar %).	Mål				6,3	6,5	6,7
	Utfall	6,1	6,0				
3. Klimatpåverkan från industrin (1 000 ton koldioxidekvivalenter).	Mål			minska	minska	minska	minska
	Utfall	1	2				
4. Elproduktion från havsbaserad vindkraft (TWh).	Mål			öka	öka	öka	öka
	Utfall	0	0				
5. Andel yrken som har balans mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft (%).	Mål			öka	öka	öka	öka
	Utfall	37					

¹ Inget känt utfall för 2012, 2011= 713

² Se ovan

- Regionutvecklingsnämnden ska arbeta för ett breddat och hållbart näringsliv

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Nya företag per 1 000 invånare.	Mål			12,5	13,0	13,5	14,0
	Utfall	10,7					
2. Antal gasellföretag.	Mål			105	117	125	133
	Utfall	89	162				
3. Andelen företagare som är kvinnor (%).	Mål			27,5	28,5	30,0	31,5
	Utfall	25,8	25,8				
4. Forskningsresurser (% av Sveriges samlade forskningsresurser).	Mål			17,7	18,1	18,5	18,9
	Utfall						
5. Näringslivets FoU-investeringar (% av bruttoregionalprodukten).	Mål			3,8	4,1	4,4	4,7
	Utfall						

- o Regionutvecklingsnämnden ska arbeta för att invånarna ska ha ökad tillgång till hållbar infrastruktur

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Klimatpåverkan från transportsektorn (koldioxid i transportsektorn i 1 000 ton).	Mål			minska	minska	minska	minska
	Utfall						
2. Statliga och regionala Infrastrukturmedel som används för järnväg, kollektivtrafik, cykel och sjöfart.	Mål			ökning	ökning	ökning	ökning
	Utfall	saknas					
3. Statliga och regionala infrastrukturmedel som används för trafiksäkerhet och framkomlighet i vägnätet med bibehållen eller minskad kapacitet för personbil och lastbil.	Mål			ökning	ökning	ökning	ökning
	Utfall	saknas					
4. Andel hushåll som har tillgång till bredband (100 Mbit/sek) (%).	Mål			ökning	ökning	ökning	ökning
	Utfall	saknas	49				
5. Andel statliga och regionala infrastrukturmedel som används för samordning av transportslag (%).	Mål			ökning	ökning	ökning	ökning
	Utfall	saknas	17 ³				
6. Övergång till förnybar energi i transportsystemet.	Mål			ökning	ökning	ökning	ökning
	Utfall	saknas					

Kollektivtrafiknämnden

Politiska prioriteringar och fokus:

- Genomföra Trafikförsörjningsprogrammet:
 - Resenärerna ska vara nöjda med sina resor
 - Hela resan-perspektivet utvecklas för att fler ska kunna ta sig till arbete, studier och kultur- eller fritidsaktiviteter
 - Fullfölja arbetet med pris- och sortimentsstrategin
 - Kollektivtrafikens miljöpåverkan ska minska

³ Resecentrum och pendeltågsparkeringar, andel i den regionala planen

Regionbidrag kollektivtrafiknämnden (mnkr)

Detaljbudget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
3 673,0	3 948,0	4 058,5	4 193,4

Ramförändringar:

- För att säkerställa behovet av kollektivtrafik och resandeökningen enligt långtidsplanen tillförs nämnden utökad ram på 275 mnkr inklusive index för 2015. Ingen förändring utöver uppräknig enligt budgetens index och effektiviseringskrav avseende 2016-2017 föreslås. Ny prövning kommer att ske inför budget 2016. Trafikförsörjningsprogrammets mål för resande ska ligga fast och kommer att säkerställas inför budget 2016 när nytt beslutsunderlag föreligger.

Uppdrag:

- Kollektivtrafiknämnden får i uppdrag att utveckla och förstärka samarbetet med kommunerna kring kollektivtrafiken som en strategisk samhällsbyggnadsfråga.
- Kollektivtrafiknämnden får i uppdrag att justera taxor inom kollektivtrafiken med i genomsnitt upp till 5 procent för 2015.

Övergripande mål och indikatorer

- Kollektivtrafiken i Västra Götaland ska byggas ut, vara attraktiv och därigenom bidra till att fler invånare väljer att resa kollektivt

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Antal resor med kollektivtrafiken (miljoner).	Mål	274	289	294	299	304	309
	Utfall	261	283				
2. Antal resor med närtrafik/anropstyrd trafik.	Mål			29 000	33 000	35 000	37 000
	Utfall	28 658	27 665				
3. Kollektivtrafikens totala marknadsandel av de motoriserade resorna i regionen (%).	Mål		27	27,5	28	28,5	29,0
	Utfall	26,5	28,2				

- Resenärerna ska vara nöjda med kollektivtrafiken

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Resenärsnöjdhet allmänt (%).	Mål		52	54	57	60	63
	Utfall	51	53				

2. Resenärsnöjdhet senaste resan (%).	Mål	81	83	84	85	86
	Utfall	79	77			
3. Andel resande som känner sig trygga att åka med Västtrafik (%).	Mål	67	69	70	71	72
	Utfall	66	66			

- Kollektivtrafikens miljöpåverkan ska minska

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Andel fordonskilometer med förnybart drivmedel (%).	Mål	57	62	66	71	75	79
	Utfall	47	57				

Miljönämnden

Politiska prioriteringar och fokus:

- Intensifiera arbetet med klimatöverenskommelser
- Att genom samordnings- och stödande arbete ta det övergripande ansvaret för framtagandet av strategier för miljöarbete i regionens alla verksamheter
- Driva energi, transport- och livsmedelsutvecklingen i Västra Götaland mot målen om hållbar konsumtion och resursanvändning

Regionbidrag miljönämnden (mnkr)

Detaljbudget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
70,2	72,4	73,9	75,5

Ramförändringar:

- Nämnden tillförs utökad ram på 2 mnkr från 2015 för att ytterligare stärka arbetet med klimatstrategin.

Uppdrag:

- Miljönämnden får i uppdrag att tillsammans med Göteborgs Botaniska trädgård ta fram en långsiktig utvecklingsplan för verksamheten.
- Miljönämnden får i uppdrag att ta fram program för klimatkompensation i Västra Götalandsregionen.
- Miljönämnden får i uppdrag att beskriva vägen för att nå målet om ett fossiloberoende Västra Götaland år 2030 och lyfta frågan till regionstyrelsen.

Övergripande mål och indikatorer:

- Miljönämnden ska driva på ett omställningsarbete för att invånarna i Västra Götaland ska vara oberoende av fossil energi år 2030

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Total energianvändning i Västra Götaland (Twh).	Mål				Minska	Minska	Minska
	Utfall	63 (2011)					
2. Producerade Twh från biogas.	Mål		0,3	0,4	0,6	0,8	1,0
	Utfall	0,2					
3. Utsläpp av växthusgaser i Västra Götaland (miljoner ton).	Mål				Minska	Minska	Minska
	Utfall	11,7 (2011)					

- Västra Götalandsregionens egna verksamheter ska vara föregångare i miljöarbetet

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Användning av fossil energi i egna verksamheter (%).	Mål					25	25
	Utfall	37	33				
2. Andel förnybar energi i kollektivtrafiken (%).	Mål		50			75	75
	Utfall	55	67				
3. Andel förnybart drivmedel i egna fordon (%).	Mål					60	60
	Utfall	36	29				
4. Vårdens utsläpp av lustgas (minskning %).	Mål		25			50	50
	Utfall	18	32				
5. Andel ekologiska livsmedel (ökning %).	Mål		35			40	40
	Utfall	26	29				
6. Användningen av miljö- och hälsofarliga ämnen (minskning %).	Mål					80	80
	Utfall	32	66				

Kulturnämnden

Politiska prioriteringar och fokus:

- Stärka kulturella och kreativa näringars betydelse för innovativ utveckling och attraktionskraft i Västra Götaland
- Öka barns och ungdomars delaktighet i kulturella verksamheter, institutioner och organisationer som Västra Götalandsregionen stöder
- Stärka Västra Götalands attraktionskraft och varumärke genom den höga konstnärliga kvaliteten på de av regionen helägda kulturbolagen

Regionbidrag kulturnämnden (mnkr)

Detaljbudget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
1 019,5	1 045,5	1 067,4	1 090,9

Ramförändringar:

- Nämnden tillförs utökad ram på 3,0 mnkr för att bibehålla den konstnärliga kvaliteten på Göteborgs Symfoniker.
- Nämnden tillförs utökad ram på 3,0 mnkr för att bibehålla den konstnärliga kvaliteten på Göteborgsoperan.
- Nämnden tillförs utökad ram på 2,0 mnkr för att säkra verksamheten i Film i Väst.

Uppdrag:

- Kulturnämnden får i uppdrag att fortsätta söka former för vidgat deltagande med hjälp av digitala interaktiva lösningar och sociala medier.
- Kulturnämnden får i uppdrag att göra en översyn och föreslå åtgärder för att stärka kulturens infrastruktur gällande det fria kulturlivet.

Övergripande mål och indikatorer

- Kulturnämnden ska skapa förutsättningar för att deltagandet i kulturlivet vidgas och en kvalitativ kulturutveckling stärks i hela Västra Götaland

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Andel barn och unga som:							
a. besökare till muséer (%).	Mål	-	-	30	30	30	30
	Utfall	27	26				
b. besökare till scenkonst (%).	Mål	-	-	30	30	30	30
	Utfall	26	26				
c. deltagare i programaktiviteter muséer (%).	Mål	-	-	40	40	40	40
	Utfall	40,1	31				
d. deltagare i programaktiviteter scenkonst (%).	Mål	-	-	30	30	30	30
	Utfall	27,1	29				
2. Antal kursveckor i samverkan med kommuner på regionägda folkhögskolor.	Mål	-	-	Öka	Öka	Öka	Öka
	Utfall	1 109	2 197				

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
3. Antal nya aktörer i kulturnämndens stödsystem.	Mål	-	-	40	40	40	40
	Utfall	42	53				
4. Antal beviljade projekt inom ramen för kulturnämndens stödform frispel.	Mål	-	-	23-25	23-25	.. ⁴	.. ⁵
	Utfall	23	23				
5. Andel projektmedel som kulturnämnden beviljar per delregion (%):							
	Mål		10	> 13	> 14	> 15	>16
a. Göteborg	Utfall	50	52				
	Mål		10	> 13	> 14	> 15	>16
b. Fyrbodal	Utfall	19	18				
	Mål		10	> 13	> 14	> 15	>16
c. Sjuhärad	Utfall	6	2				
	Mål		10	> 13	> 14	> 15	>16
d. Skaraborg	Utfall	13	18				
	Mål		10	> 13	> 14	> 15	>16
e. Projekt som berör flera delregioner ⁶	Utfall	12	10				
	Mål	-	-	-	-	-	-
6. Antal internationella samarbeten i kulturnämndens verksamhet	Mål	-	-	23	24	25	26
	Utfall	22	16				

⁴ Beslut saknas för stödformen Frispel 2016

⁵ Beslut saknas för stödformen Frispel 2017

⁶ Målstyrning sker endast för delregionala andelar

Jämlik hälsa

Folkhälsokommittén

Politiska prioriteringar och fokus:

- Implementering av handlingsplanen för jämlik hälsa:
 - skapa förutsättningar för trygga och goda uppväxtvillkor
 - skapa förutsättning för ett ökat arbetsdeltagande
 - skapa förutsättning för ett aktivt åldrande

Regionbidrag folkhälsokommittén (mnkr)

Detaljbudget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
42,5	43,2	44,1	45,1

Ramförändringar:

- Inga ramförändringar sker.

Uppdrag:

- Folkhälsokommittén får i uppdrag att ställa samman kunskap och stimulera kunskapsutveckling om metoder för arbete på hälsofrämjande arenor, till exempel förskolor och familjecentraler, för att nå grupper som inte nås idag.
- Folkhälsokommittén får i uppdrag att utveckla kompletterande och alternativa studieförmer i samverkan för att de som inte gått igenom det formella utbildningssystemet ska få fler chanser till utbildning.
- Folkhälsokommittén får i uppdrag att utveckla metoder för att stödja arbetet med ökad trygghet och säkerhet i offentlig miljö. Det gäller för äldre kvinnor, äldre med utländskt ursprung och äldre med små ekonomiska resurser.
- Folkhälsokommittén får i uppdrag att skapa beslutsforum och verktyg för att underlätta implementering av sådana insatser vars effekter blir synliga först efter en längre tid.
- Folkhälsokommittén får i uppdrag att under 2015 återrapportera hur arbetet går med att teckna avsiktsförklaringar eller motsvarande med olika aktörer.

Övergripande mål och indikatorer

- Folkhälsokommittén ska skapa förutsättningar för en jämlik hälsa hos invånarna i hela Västra Götaland

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Andel elever som lämnar årskurs 9 med gymnasiebehörighet (%).	Mål			öka	öka	öka	
	Utfall	87	87				
2. Andel 65 år och äldre med låg inkomst (%).	Mål			minska	minska	minska	
	Utfall	8,8 (2011)	8,2 (2012)				
3. Andel barn som lever i ekonomiskt utsatta hushåll (% av alla hushåll).	Mål			minska	minska	minska	
	Utfall	12,3 (2010)	11,8 (2011)				

Rättighetsfrågor

Kommittén för rättighetsfrågor

Politiska prioriteringar och fokus:

- Ett rättighetsbaserat arbete ska öka jämlikhet och minska diskriminering
- Miljöer ska utformas och verksamheter ska bedrivas så att de är tillgängliga för alla människor
- Tillgänglighetskrav i bred mening ska ställas vid upphandling i samverkan med upphandlande verksamheter
- Invånarnas delaktighet ska öka genom förbättrad dialog
- Barnets rättigheter ska vara utgångspunkt i planering och beslut

Regionbidrag rättighetskommittén (mnkr)

Detaljbudget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
37,4	37,3	38,1	39,0

Ramförändringar:

- Ansvar för Demokratitorg och finansieringen av dessa på 0,5 mnkr överförs till regionfullmäktige.
- Ansvar för barnrättighetsfrågor inom ramen för verksamheten OASEN överförs till kommittén och ska omhändertas inom befintliga ekonomiska och verksamhetsramar genom bland annat omprioriteringar. Särskild uppföljning och controlling ska ske under 2015.

Uppdrag:

- Kommittén för rättighetsfrågor får i uppdrag att följa upp måluppfyllelsen i av regionfullmäktige beslutade handlingsplaner om rättighetsfrågor samt att till regionstyrelsen föreslå åtgärder utifrån denna uppföljning.

Övergripande mål och indikatorer:

- Rättighetskommittén ansvarar för att regionens verksamheter ska kunna inventeras och att varje verksamhet göras tillgängliga för alla regionens invånare.

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Andel verksamheter, i egen eller privat regi, som har inventerat minst 90 procent av sina enheter i Tillgänglighetsdatabasen (%).	Mål				70	80	90
	Utfall	saknas					
2. Andel bolag som har inventerat 100 procent av sina verksamheter i Tillgänglighetsdatabasen (%).	Mål			100	100	100	100
	Utfall	saknas					
3. Andel upphandlade leverantörer med krav på inventering i Tillgänglighetsdatabasen som är upphandlade via VGR:s inköpsorganisation som har inventerat 100 procent av sina verksamheter (%).	Mål			20	30	40	50
	Utfall	saknas					

- Rättighetskommittén ska erbjuda regionorganisationen utbildning för att minska ojämlikhet och diskriminering.

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Andel förvaltningsledningar som genomgått en utbildning i rättighetsbaserat arbete under året (%).	Mål			30	30	40	40
	Utfall						
2. Andel politiker i nämnder och styrelser som genomgått en utbildning i rättighetsbaserat arbete under året (%).	Mål		35	35	30	35	40
	Utfall	saknas					

Hälso- och sjukvård

Politiska prioriteringar och fokus:

- Hälsa- och sjukvården ska vara lättillgänglig och ges på jämlika och jämställda villkor
- Genomföra handlingsplanen Framtidens hälso- och sjukvård som innefattar:
 - Kulturreisan
 - Hälsöfrämjande aktiviteter och förebyggande arbete
 - Kvalitetsdriven utveckling
 - Säkerställa vården för sjuka äldre
 - Säkrad vårdplatstillgång
- Barn och ungas hälsa

Regionbidrag hälso- och sjukvård (mnr)

	Detaljbudget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Hälso- och sjukvårdsnämnder	26 024,7	26 972,7	27 824,4	28 734,4
SU – FoU Sista utposten	825,6	848,0	873,8	901,7
<i>Regionbidrag RS (HSU)</i>	<i>7 273,1</i>	<i>7 519,9</i>	<i>7 738,8</i>	<i>7 976,9</i>
Totalt exkl. regionstyrelsens särskilda medel	34 123,5	3 5340,6	36 436,9	37 613,0

Ramförändringar:

- Hälsa- och sjukvårdsnämnderna tillförs utökad ram utöver index och avdrag för ett sänkt effektiviseringskrav (nollställning för akutsjukhusen) 100 mnr 2015, samt 200 mnr i nivåhöjande anslag varje år 2016-2017.
- Anslaget för VG primärvård på 5 550 mnr överförs från hälso- och sjukvårdsnämnderna till regionstyrelsen (hälso- och sjukvårdsutskottet). Beloppet inkluderar index avseende VGPV samt kompensation för befolkningsökning.
- Hälsa- och sjukvårdsnämnd 3 tillförs 30 mnr för 2015 för fortsatt finansiering av vårdplatser inom NU-sjukvården i syfte att uppnå 90-procentig beläggningsgrad. Finansieringen återtas 2016 med 15 mnr och 2017 med ytterligare 15 mnr.
- Hälsa- och sjukvårdsnämnd 3 tillförs 25 mnr för 2015 för fortsatt finansiering av vårdavdelning inom NU-sjukvården i syfte att minska antalet överbeläggningar. Finansieringen återtas 2016 med 10 mnr och 2017 med ytterligare 15 mnr
- Hälsa- och sjukvårdsnämnd 4 tillförs 10 mnr för 2015 för fortsatt finansiering av vårdplatser inom Kungälv's sjukhus i syfte att minska antalet överbeläggningar. Finansieringen återtas 2016 med 5 mnr och 2017 med ytterligare 5 mnr
- Hälsa- och sjukvårdsnämnd 8 tillförs 18 mnr för 2015 för att garantera tillgängligheten inom Södra Älvsborgs sjukhus (SÄS). Finansieringen återtas 2016 med 9 mnr och 2017 med ytterligare 9 mnr.

- Hälso- och sjukvårdsnämnd 9 tillförs 20 mnkr för 2015 för att underlätta pågående utvecklingsarbete inom Skaraborgs sjukhus. Finansieringen återtas 2016 med 10 mnkr och 2017 med ytterligare 10 mnkr.
- Finansiering av kostnader för Bild- och interventionscentrum på upp till 48 mnkr för 2015 ska ske efter särskild prövning av regionstyrelsen inom ramen för moderförvaltningen. Ny bedömning kommer att göras inför budget 2016.
- Reformen med insatser avseende jämställda löner och lönestruktur fortsätter under 2015 med ytterligare 50 mnkr. Det totala anslaget inklusive tidigare satsningar, sammanlagt 152,1 mnkr inklusive indexuppräknning, överförs från regionstyrelsen (personalutskottet) till hälso- och sjukvårdsnämnderna enligt den fördelning som tillämpats tidigare år. Hälso- och sjukvårdsnämnderna ansvarar för att särskilt avsätta dessa medel, vilka uteslutande ska användas för ändamålet.
- Övergångskostnader för 2015 avseende vårdval rehabilitering på 45 mnkr finansieras genom regionstyrelsens oförutsedda medel 2015, och återtas 2016. Övriga kostnader för reformen ska finansieras av hälso- och sjukvårdsnämnderna inom ram.
- Regionstyrelsen (hälso- och sjukvårdsutskottet) tillförs utökad ram på 20 mnkr avseende kostnaden för fri ungdomstandvård upp till 25 år. Reformen är därmed fullföljd.
- Regionstyrelsen (hälso- och sjukvårdsutskottet) tillförs utökad ram på 13,5 mnkr enligt plan för finansiering av Skandionkliniken.
- Den nya resursfördelningsmodellen införs successivt under planperioden. En införandeperiod på 3 år tillämpas där effekterna fördelas med 1/3 varje år under perioden. Därmed ges hälso- och sjukvårdsnämnderna tidsfrist att anpassa verksamheten inom de ramar som kommer att gälla när modellen fullt ut har implementerats.
- Ett sammanlagt krav på koncernbidrag, inklusive tidigare krav, på 71 mnkr ska gälla för regionens egen primärvård (50 mnkr) och tandvård (21 mnkr). Medlen tillförs moderförvaltningen. Tidigare krav ska beaktas i syfte att säkerställa att det sammanlagda kravet inte överstiger fastställt belopp enligt ovan.

Uppdrag:

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna får under förutsättning att erforderligt beslut fattas i uppdrag att implementera regional utvecklingsplan för vuxenpsykiatri.
- Hälso- och sjukvårdsnämnderna får i uppdrag att synliggöra och skapa intresse för Mina Vårdkontakter.
- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna får i uppdrag att återrapportera arbetet med det regiongemensamma arbetet inom Framtidens hälso- och sjukvård.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att pröva förutsättningarna för införande av verksamhetsanpassad bemanning avseende samtliga yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården och återkomma med förslag till genomförande.
- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna får i uppdrag att arbeta med att fördjupa samverkan med kommunerna.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med beställarnämnder och utförarstyrelser ta fram förslag till hur framtidens vårdöverenskommelser ska struktureras till sitt innehåll samt utformning.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att utarbeta förslag till strategi för att minska den administrativa bördan för vårdpersonalen.

Övergripande mål och indikatorer

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna ska genom ett aktivt hälsofrämjande och förebyggande arbete skapa förutsättningar för invånarna att leva ett liv i hälsa

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Andel listade som ordinerats FaR (fysisk aktivitet på recept) (%).	Mål				öka	öka	öka
	Utfall	1,4	1,7				
2. AUDIT ⁷ vid samtal om alkoholvanor (%).	Mål				öka	öka	öka
	Utfall	2,4	2,9				
3. Andel 22-23 år som besöker den kostnadsfria ungdomstandvården (%).	Mål				65	65	65
	Utfall	48 ⁸	56				

⁷ Ett särskilt frågeformulär som används vid vårdkontakten

⁸ Gäller för 22-åringar

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna ska säkerställa att patienterna erbjuds vård inom de fastställda garantitiderna

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Väntetid första besök BUP max 30 dagar (%)	Mål			100	100	100	100
	Utfall	90	86				
2. Väntetid läkare akutmottagning, andel som fått träffa läkare inom 1 timme (Gäller patienter som vid initial bedömning erhållit röd, orange, eller gul nivå) (%)	Mål			60	65	70	75
	Utfall	46	44				
3. Andel som fått tid för läkarbesök i primärvården inom 7 dagar (%)	Mål			95	95	95	95
	Utfall	96	95				
4. Andel telefonsamtal till 1177 som besvarats inom tre minuter (%)	Mål			90	90	90	90
	Utfall	64	55				
5. Antal väntande mer än 90 dagar till besök (november)	Mål			minska	minska	1500	1500
	Utfall	3637	5760				
6. Antal väntande mer än 90 dagar till behandling (november)	Mål			minska	minska	900	900
	Utfall	1959	1995				
7. Andel första besök i specialistvård inom 14 dagar vid välgrundad misstanke om cancer (%). Avser vuxna.	Mål				100	100	100
	Utfall	92	90 ⁹				

⁹ Avser december 2013

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna ska säkerställa en kvalitetsdriven vård i hela Västra Götaland

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Vårdrelaterade infektioner i somatisk slutenvård (%).	Mål			8	7	6	
	Utfall	8,8	9,4				
2. Antal överbeläggningar på sjukhus per 100 disponibla vårdplatser.	Mål			minska	minska	minska	
	Utfall	3,4	3,7				
3. Fördjupad läkemedelsgenomgång i primärvården 75 år och äldre (%).	Mål			60	65	70	
	Utfall	51	48,8				

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna ska säkerställa att patienterna är delaktiga i vården och vet vart de ska vända sig för vård

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Antal unika besök på 1177.se (miljoner).	Mål			1,7	öka	öka	
	Utfall	1,4	2,4				
2. Patientupplevd kvalitet avseende delaktighet inom primärvården (PUK) jämfört med tidigare mätning.	Mål			92	öka	öka	öka
	Utfall	77	77				
3. Patientupplevd kvalitet avseende delaktighet inom sjukhusvård ska öka med minst 1 enhet (PUK) jämfört med tidigare mätning. ¹⁰	Mål			76	-	78	-
	Utfall	75 ¹¹					
4. Antal registrerade konton i Mina vårdkontakter.	Mål			110 000	öka	öka	öka
	Utfall	65 000	95 000				

¹⁰ Indikatorn mäts vartannat år

¹¹ Avser somatisk slutenvård

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna ska erbjuda invånarna en sammanhållen vård oavsett vårdnivå eller vårdgivare

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Andel patienter 75 år och äldre som fått hembesök/hemsjukvårdsbesök (VGPV) (%).	Mål			20	öka	öka	öka
	Utfall	13	13,1				
2. Undvikbara slutenvårdstillfällen per 100 000 invånare 65 år och äldre (%).	Mål			minska	minska	minska	minska
	Utfall		14,2				
3. Återinskrivna inom 30 dagar 65 år och äldre (%).	Mål			minska	minska	minska	minska
	Utfall		18,4				
4. Andel dialys i hemmet (%).	Mål			30	30	30	30
	Utfall	26					

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna ska säkerställa att vården är jämlik och jämställd

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Deltagande i screeningprogram (%): a. Livmoderhalsscreening b. Mammografi c. Bukaortaaneurysm	Mål			85	öka	öka	öka
	Utfall	82,3/-/-	83,3/-/82,0				
2. Könsskillnad hjärtsjukvård (Fem kvalitetsindikatorer).	Mål			minska	minska	minska	minska
	Utfall	saknas					
3. Könsskillnad strokesjukvård (fyra kvalitetsindikatorer),	Mål			minska	minska	minska	minska
	Utfall	saknas					
4. Utveckling av andel kariesfria 6-/12-/19-åringar i klinikområden med socioekonomiska tillägg (%).	Mål			förbättring	förbättring	förbättring	förbättring
	Utfall	66/56/24	64/56/23				
5. Antal personer med undvikbara somatiska slutenvårdstillfällen per 100 000 invånare med tidigare psykiatrisk vård.	Mål			minska	minska	minska	minska
	Utfall	2223					

Gemensam service

Servicenämnden

Politiska prioriteringar och fokus:

- E-handelsprojektet ska successivt genomföras i verksamheten
- Inköpsverksamhetens roll ska utvecklas och stärkas. Miljömässiga, etiska samt tillgänglighetskrav ska ställas vid upphandlingar
- Kvaliteten på levererade tjänster och service ska fortsätta utvecklas genom bland annat standardiserade processer
- Vårdnära tjänster ska utvecklas och implementeras i samarbete med berörda verksamheter. Stärka personalens kompetens och synliggöra värdet av regionservice
- Ny inriktning för driftsform för hjälpmedelsverksamheten

Regionbidrag servicenämnden (mnr)

Detaljbudget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
113,0	111,4	113,7	116,2

Ramförändringar:

- Inga ramförändringar föreslås.
- Nämnden har enligt plan ett resultatkrav på 96 mnr per år 2015-2017. Medlen ska tillföras moderförvaltningen. Konstruktionen med resultatkrav bygger på nuvarande styrmodell. Förslag till en ny och mer utvecklad styrmodell planeras behandlas av regionfullmäktige senast tidig höst 2014. Om regionfullmäktige fastställer ny styrmodell bör regionstyrelsen pröva om metoden för hemtagning av effektiviseringar genom resultatkrav helt eller delvis ska omvandlas. Hemtagning av effektiviseringen kan komma att uttryckas som prisjusteringar som kommer servicenämndens kunder till del med samtidig reducering av regionbidraget till berörda nämnder och styrelser. Regionstyrelsen bemyndigas att vidta erforderliga åtgärder som garanterar hemtagning av resultatkravet på servicenämnden.

Övergripande mål och indikatorer:

- Servicenämnden ska genom ett samlat ansvar för samordning, produktion och leverans av serviceverksamhet inom Västra Götalandsregionen skapa förutsättningar för att frigöra resurser till kärnverksamheten

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Andel kvarstående serviceverksamheter som ej överförts till nämnden (%).	Mål		25	10	10	0	0
	Utfall	45	41				
2. Nöjd-Kund-Index (NKI, 5-gradig).	Mål		4,0	4,2	4,4	4,6	4,8
	Utfall	3,6	3,9				
3. Det totala effektivitetskravet inom nämndens ansvarsområde exklusive upphandlingseffekter är 0,7 % per år.	Mål			0,7	0,7	0,7	0,7
	Utfall	7	7				
4. Leverantörstrohet (%).	Mål		83	86	89	92	92
	Utfall	80	68				

Fastighetsnämnden

Politiska prioriteringar och fokus:

- Att i samarbete med berörda verksamheter aktivt arbeta med att standardisera processer och arbetsmetoder
- Verksamheten ska genomsyras av miljöhänsyn
- Att hålla god kostnadseffektivitet, affärsmässighet och aktivt arbeta för att minimera vakansgraden
- Att ha bred kompetens om regionens egna fastigheter och bidra till att utveckla kvaliteten i investeringsberedningen
- Öka andelen småskalig energiproduktion, såsom solceller med mera, i regionens fastigheter

Regionbidrag fastighetsnämnden (mnkr)

Detaljbudget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
194,1	198,1	231,7	233,5

Ramförändringar:

- Ett fastighetsindex på 1,2 procent ska tillämpas under planperioden.
- Nämnden tillförs 15 mnkr per år i utökad ram för finansiering av kapitaltjänstkostnader till följd av planerade energieffektiviseringar i regionens fastigheter.

Övergripande mål och indikatorer:

- Fastighetsnämnden ska med kunskap om kundernas behov aktivt stöda regionens verksamheter med ändamålsenliga lokaler, god miljö och service samt effektivt förvalta och utveckla regionens fastigheter

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Nöjd-Kund-Index (NKI) ¹²	Mål		-	58	-	60	-
	Utfall	56	-		-		
2. Driftkostnad exkl. media (kr/m ² BRA) ¹³	Mål		151	151	151	151	151
	Utfall	143	150				
3. Energiförbrukning (KWh/m ² BRA) ¹⁴	Mål		-	190	-	180	180
	Utfall	198	191		-		

Nämnden för hälsan och stressmedicin

Politisk prioritering och fokus:

- Att utarbeta förslag till kriterier för diplomering av sjukvårdsverksamheter som har ett utvecklat och framgångsrikt hälsofrämjande arbetssätt

Regionbidrag nämnden för hälsan- och stressmedicin (mnkr)

Detaljbudget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
17,7	18,0	18,3	18,7

Ramförändringar

- Inga ramförändringar sker.

Övergripande mål och indikatorer:

- Nämnden ska ansvara för att erbjuda och bedriva företagshälsovård samt genom sin informations-, forsknings- och utbildningsverksamhet utgöra en resurs för ett väl utvecklat hälsofrämjande arbetssätt i regionens verksamheter och bolag

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Nöjd-Kund-Index (NKI) ¹⁵ .	Mål		71	72	74	75	80
	Utfall	70	71				

¹² En femgradig skala som ligger till grund för ett index från 0 – 100. Genomförs vartannat år.

¹³ Exklusive indexuppräkningskostnader

¹⁴ Mäts vartannat år

¹⁵ En femgradig skala som ligger till grund för ett index från 0 – 100, inkluderar ISM(Institutet för stressmedicin)

Strategisk lednings- och uppsiktsverksamhet

Regionstyrelsen

Politiska prioriteringar och fokus:

- Styra, följa upp och stöda regionens verksamheter i arbetet att nå de av regionfullmäktige fastställda målen
- Vårda och utveckla regionens styrmodell
- Förstärka ägarstyrningen genom utveckling av bland annat analys och verksamhetscontrolling
- Driva hållbara infrastruktursatsningar
- Fokus på kvalitetsdriven verksamhetsutveckling
- Driva och samordna genomförandet av insatser för att nå målet "Sveriges bästa hälso- och sjukvård 2025" i enlighet med Framtidens hälso- och sjukvård.
- Leda och samordna regionens externa relationer i samverkan med övriga berörda nämnder och styrelser
- IT/IS utvecklas som ett effektivt och värdeskapande stöd till regionens invånare och verksamheter

Politiska prioriteringar och fokus medarbetare:

- Säkra kompetensförsörjningen i Västra Götalandsregionen
- Heltid ska utgöra norm för anställning i Västra Götalandsregionen
- Utveckla arbetsgivarrollen genom stärkt arbetsmiljö, ökad jämställdhet, trygga anställningsförhållanden och ökade utvecklingsmöjligheter
- Skapa ett genuskompetent ledarskap

Regionbidrag Strategisk lednings- och uppsiktsverksamhet (RS) (mnkr)

	Detaljbudget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Regionstyrelsen	8 875,8	9 078,7	9 305,3	9 597,9
- Varav planerad ram HSU	7 273,1	7 519,9	7 738,8	7 976,9
- Varav planerad ram PU	270,8	193,5	217,6	242,4

Ramförändringar:

- Kravet på minskade konsultkostnader på 50 mnkr enligt plan ska fullföljas. Hemtagning ska säkerställas på ett relevant sätt.
- Det aviserade ökade behovet inom IT/IS ska prövas i särskild ordning inom ramen för regionstyrelsens oförutsedda medel. Regionstyrelsen ges i uppdrag att i särskilt ärende pröva behovet av ytterligare medel inom den egna ramen.

- Beräknade övergångskostnader för införande av vårdval rehabilitering på 45 mnkr för 2015 finansieras inom ramen för regionstyrelsens oförutsedda medel. Medlen återtas 2016.
- Reformen med insatser avseende jämställda löner och lönestruktur fortsätter under 2015 med ytterligare 50 mnkr. Det totala anslaget inklusive tidigare satsningar, sammanlagt 152,1 mnkr inklusive indexuppräknning, överförs från regionstyrelsen (personalutskottet) till hälso- och sjukvårdsnämnderna enligt den fördelning som tillämpats tidigare år. Hälso- och sjukvårdsnämnderna ansvarar för att särskilt avsätta dessa medel, vilka uteslutande ska användas för ändamålet.
- För genomförande av betald specialistutbildning för sjuksköterskor tillförs regionstyrelsen (personalutskottet) utökad ram på 15 mnkr varje år under perioden 2015-2017.
- Tidigare satsning avseende utbildning och kompetensutveckling för undersköterskor förstärks ytterligare. Regionstyrelsen (personalutskottet) tillförs utökad ram på 5 mnkr respektive år under perioden 2015-2017.

Uppdrag:

- Regionstyrelsen får i uppdrag att fokusera åtgärder som bidrar till bättre samordning, utveckling och förstärkning av den övergripande interna kontrollen i organisationen.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att fullfölja arbetet med produktions- och kapacitetsplanering inom hälso- och sjukvården samt återkomma med lägesrapporter under året.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att genomföra en översyn av de centrala kanslierna i syfte att sänka kostnaderna med 20 mnkr kr per år.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att utreda förutsättningar för hur en samlad kvalitetsdriven verksamhetsutveckling inom regionens verksamheter kan genomföras.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att återkomma med förslag på hur uppföljning och jämförelse av produktivitet i regionens verksamhet kan genomföras.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att återkomma med förslag på hur samverkan med kommunerna ytterligare kan fördjupas.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att återkomma med förslag på åtgärder och incitament som kan stimulera till ekonomisk balans i verksamheten.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att stimulera och bidra till utveckling av olika verksamhetsanpassade arbetstidsmodeller för att förbättra medarbetarnas delaktighet och arbetsmiljö.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att i samband med detaljbudgeten för 2015 beräkna de ekonomiska konsekvenserna av den nya politiska organisationen samt ta fram förslag till eventuell omfördelning mellan nämnder och styrelser.

Övergripande mål och indikatorer

- Regionstyrelsen ska leda, samordna och utveckla formerna för det regiongemensamma arbetet genom att bland annat standardisera metoder, modeller och arbetsformer för förvaltningarnas och bolagens verksamheter

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Standardiserade regiongemensamma metoder, modeller eller arbetsformer som tillämpats under året.	Mål						
	Utfall						
Kvalitativ uppföljning							
2. Antal reviderade policys och styrdokument under året.	Mål						
	Utfall						
Kvalitativ uppföljning							

- Regionstyrelsen ska genom sin ledning- och uppsiktsverksamhet verka för att regionens nämnder och styrelser tillämpar god ekonomisk hushållning samt bedriver verksamheten med hög kvalitet och inom fastställda ekonomiska ramar

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Analys av måluppfyllelsegrad inom respektive verksamhetsområde, i augusti och vid bokslut.	Mål						
	Utfall						
Kvalitativ uppföljning							
2. Analys av differens mellan första budgetprognos i mars respektive i augusti.	Mål						
	Utfall						
Kvalitativ uppföljning							

- Regionstyrelsen ska genom ett aktivt arbete stärka varumärket Västra Götalandsregionen

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Andel som tilldelar Västra Götalandsregionen betyget BRA i SOM-undersökningen avseende insatser som främjar sysselsättning (%).	Mål		16	18	20	22	
	Utfall	10	-				
2. Andel som tilldelar Västra Götalandsregionen betyget BRA i SOM-undersökningen avseende insatser som främjar företagande (%).	Mål		18	20	22	24	
	Utfall	12	-				
3. Andel i SOM-undersökningen som är mycket nöjda eller ganska nöjda med hur den regionala demokratin fungerar (%).	Mål		76	78	80	82	
	Utfall	67	64				
4. Andel i SOM-undersökningen som anser att regionstyrelsen sköter sitt arbete mycket bra eller ganska bra (%).	Mål		22	24	26	28	
	Utfall	15	15				

- Regionstyrelsen ska företräda regionen utåt samt aktivt verka för att stärka och utveckla samarbetet med regionala, nationella och internationella aktörer samt vara drivande i att påverka beslut som är av strategisk betydelse för Västra Götalandsregionen

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Antal nationella och internationella påverkansnätverk i vilka regionstyrelsen har en aktiv roll.	Mål						
	Utfall						

Kvalitativ uppföljning

- o Regionstyrelsen ska trygga den långsiktiga kompetensförsörjningen

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Andel grundanställningar på heltid (%).	Mål				85,0	86,0	87,0
	Utfall	81,4	82,7				
2. Kvinnors lön som andel av mäns lön hos regionens anställda (%).	Mål				81,0	82,0	83,0
	Utfall	77,5	78,4				
3. Andel förvaltningar som arbetar aktivt med handlingsplan för kompetensförsörjning (%).	Mål				100,0	100,0	100,0
	Utfall	saknas	saknas				
4. Andelen chefer som genomgått utbildning i genuskompetent ledarskap (%).	Mål			60,0	90,0	95,0	95,0
	Utfall	saknas	41,2 ¹⁶				
5. Andel medarbetare som upplever arbetstakt som stor (%).	Mål			-	30,0	-	26,0
	Utfall	saknas	35,2				
6. Andel medarbetare som upplever arbetsrelaterad stress som stor (%).	Mål			-	30,0	-	26,0
	Utfall	saknas	36,3				
7. Andel medarbetare som upplever delaktigheten som god (%).	Mål			-	80,0	-	85,0
	Utfall	saknas	73,9				

¹⁶ Genomgått och påbörjat

Övriga finansierade verksamheter

Regionbidrag övriga finansierade verksamheter (mnkr)

	Detaljbudget 2014	Budget 2015	Plan 2016	Plan 2017
Regionfullmäktige	75,2	77,0	78,6	80,4
Revisorskollegiet ¹	23,9	23,9	23,9	23,9
Patientnämnd	15,5	15,8	16,1	16,4
Arkivnämnd	27,9	30,6	31,2	31,9

Ramförändringar:

- Ansvaret för planering och anordnande av Demokratitorg i samarbete med (GR) Göteborgsregionen överförs från Rättighetskommittén till regionfullmäktige. Regionfullmäktige erhåller anslaget på 0,5 mnkr.
- Regionfullmäktiges presidium bereder revisorskollegiets budget. Presidiet beslutade 2014-04-29 att föreslå samma ram för 2015 som tidigare år. Nivån har bibehållits för resten av perioden. Ny beredning kommer dock att ske inför budget 2016.
- Arkivnämnden tillförs utökad ram från 2015 på 1,8 mnkr. Nämnden tillförs även en utökad ram på 0,4 mnkr för att stöda folkrörelsearkivet i Mölndal.

¹ Regionfullmäktiges presidium har 2014-04-29 berett revisorskollegiets budget för 2015 och föreslagit en oförändrad ram jämförd med 2014. Ramen har således behållits oförändrad även för resten av planperioden i avvaktan på presidiets beredning inför budget 2016. Förändringar inför 2016 kan därför komma att ske.

Ekonomiska förutsättningar

Efter en svag ekonomisk utveckling under sommaren och hösten 2013 förbättrades läget något i slutet av 2013, även om det är en bit kvar innan konjunkturen noterar en stadig utveckling. En mer positiv utveckling kan skönjas för 2014. BNP väntas växa med 3,0 procent 2014-2015 jämfört med 2013 års blygsamma 0,9 procent. Exporten väntas börja öka snabbare i takt med att det ekonomiska läget i omvärlden förbättras. Den internationella utvecklingen är dock beroende av den politiska utvecklingen. Vi kan notera att det fortsatt finns oroande tecken både i närområdet men även på andra håll, vilka kan skapa instabilitet och ekonomisk osäkerhet. Här hemma i Sverige är den historiskt höga arbetslösheten ett stort orosmoln vilket även påverkar landets och regionens ekonomiska förutsättningar. Trots att sysselsättningen väntas öka i år, vilket bidrar till att läget på den svenska arbetsmarknaden gradvis förbättras, blir dock nedgången i arbetslösheten begränsad. Det fortsatt svaga arbetsmarknadsläget innebär lägre ökningstakt på pris- och löneutvecklingen. Löneökningarna beräknas understiga 3 procent 2015 men börja stiga till 3,2 procent 2016 och 3,7 procent 2017. Den underliggande inflationen beräknas stiga från 0,8 procent till 1,8 procent.

Vad gäller den regionala ekonomin kan vi notera att 2013 sammanfattades med ett positivt resultat på +566 mnkr, exklusive engångseffekter. Verksamheterna redovisade ett resultat på +86 mnkr, även om delar av verksamheten, framför allt inom sjukhusvården, redovisade stora obalanser. Ekonomin påverkades starkt av den höjda diskonteringsräntan på pensioner (-1 395 mnkr) samt återbetalning av AFA-medel (+528 mnkr). Totalt landade dock resultatet på -301 mnkr.

Inom hälso- och sjukvården kräver läget inom vissa sjukhus fortsatt uppmärksamhet och målinriktat åtgärdsarbete. Stor försiktighet och kostnadsmedvetenhet inom samtliga verksamheter krävs för att ge regionens verksamheter långsiktigt gynnsamma utvecklingsmöjligheter. Detta har tagits i beaktande vid ekonomiska prioriteringar i denna budget.

Föreliggande budget ska utgöra utgångspunkt för verksamheternas planering inför detaljbudgeten. Den nyvalda fullmäktigeförsamlingen kommer dock att ta förnyad ställning till budgetförslaget. Beroende av utfallet i valet och den politiska koalitionen som bildas kan innehållet i denna budget till delar komma att revideras.

Det nyvalda fullmäktige kommer även att ta förnyad ställning till skattesatsen.

Hållbar ekonomisk utveckling

Att skapa ekonomiskt utrymme för nya satsningar och reformer samt investering i verksamheten är en grundförutsättning för långsiktig utveckling och stabilitet och fordrar i vissa fall horisontella prioriteringar mellan nämnder och styrelser. En viktig målsättning för god ekonomisk hushållning är att bygga upp ekonomiska resurser under gynnsamma år för att klara år med vikande ekonomi. Det kan bland annat säkerställas genom att hålla tillbaka alltför stor nettokostnadsökning. Verksamhetens kostnadsutveckling ska därför ligga i paritet med regionens totala intäktsutveckling.

Finansiell inriktning

Västra Götalandsregionens övergripande finansiella inriktning är att uppnå en stabil ekonomi som kännetecknas av långsiktighet och hållbarhet. Ett positivt resultat ska därför eftersträvas.

Eget kapital, pensioner och likviditet

Det egna kapitalet och likviditeten ska ligga på en trygg och säker nivå under perioden. Det är viktigt för att klara regionens kort- och långsiktiga åtaganden samt finansiera behovet av investeringar.

En hög betalningsberedskap är en viktig utgångspunkt för Västra Götalandsregionens finansiella mål i nuvarande ekonomiska läge. Betalningsberedskapen innebär att kunna hantera tillfälliga påfrestningar av likviditeten. Det innebär behov av såväl likvida medel som så kallade lånelöften från kreditgivare. Västra Götalandsregionens goda rating hos internationella kreditvärderingsföretag är ett resultat av de senaste årens balanserade och positiva ekonomiska politik. Regionens goda finansiella anseende ska upprätthållas, att behålla nuvarande rating är således fortsatt av stor betydelse.

Goda regionala finanser

En viktig utgångspunkt i den ekonomiska politiken är att varje generation ska bära sina egna kostnader för den servicenivå man själv beslutar om.

Nämnder, styrelser och förvaltningar har att värna om och utveckla verksamheterna på ett för medborgarna kvalitativt, säkert och effektivt sätt inom ramen för den budget som regionfullmäktige anvisar. Ekonomi i balans ska eftersträvas i samtliga verksamheter.

Den finansiella inriktningen i budgeten är att skapa en trygg bas för verksamheten som ger möjlighet till kontinuerligt utvecklings- och förbättringsarbete. Inriktningen är således att både satsa och spara där sådant anses motiverat.

Finansiella mål:

- Nettokostnaderna ska inte överstiga summan av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Resultatets andel ska långsiktigt uppgå till minst 1 procent av bruttokostnaderna.
- Det egna kapitalet ska som lägst uppgå till 3 000 mnkr.
- Västra Götalandsregionen ska ha god betalningsberedskap genom snabb tillgång till likvida medel.
- Västra Götalandsregionen ska bibehålla nuvarande kreditrating.

Skattesatsen

Skattesatsen föreslås till 11 kr och 13 öre per skattekrona för planperioden 2015-2017. Enligt beräkningar som gjorts har regionens ekonomi påverkats negativt till följd av omläggningen av det statliga utjämnningssystemet. Effekten har med vissa mätsvårigheter uppskattats till ca 400-450 mnkr. Mot bakgrund av det ekonomiska läget i det nu föreliggande budgetförslaget avser den politiska ledningen återkomma till regionfullmäktige till hösten med förslag till eventuell justering av skattesatsen och/eller behov av andra intäktsförstärkningar. Beslut kan först fattas när det råder större klarhet i vilken nationell politik som kommer att bedrivas och hur denna påverkar regionens totala ekonomi.

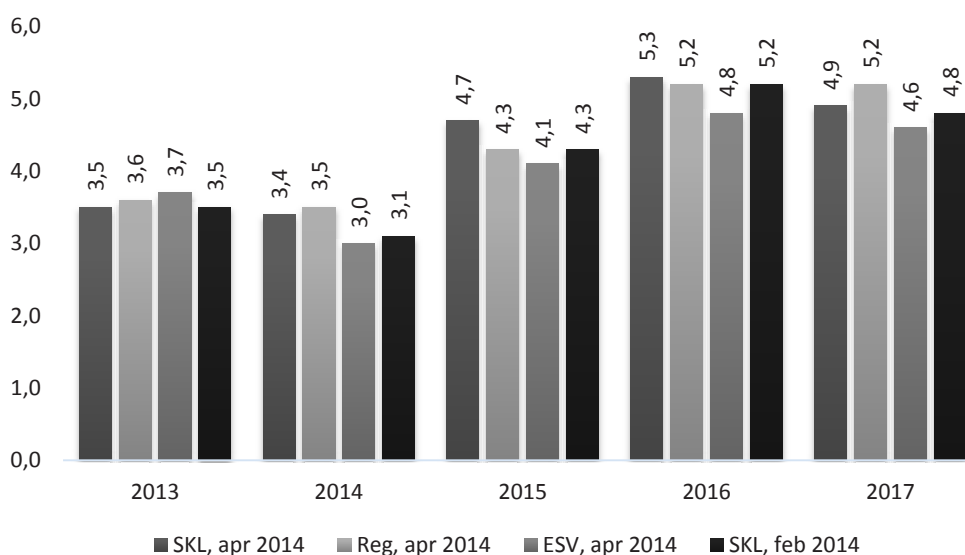
Med en skattesats på 11 kronor och 13 öre bedöms skatteintäkter och generella statsbidrag uppgå till:

	Budget 2014	Budget 2015	Prog 2016	Prog 2017
Skatteintäkter	34 743	36 447	38 362	40 187
Kommunalekonomisk utjämning	4 253	4 233	4 278	4 322
Struktur- och införandebidrag	0	24	25	25
Totalt	38 995	40 704	42 665	44 535

Utveckling av skatteunderlag och skatteintäkter

SKL:s prognos för skatteunderlagsutvecklingen under perioden 2015 till 2017 varierar från 4,3 procent 2014 till 5,2 procent. SKL:s prognos ligger nära regeringens bedömning men avviker från Ekonomistyrningsverkets prognos som varierar i jämförelse. Utvecklingen framgår av diagrammet nedan:

Prognos över skatteunderlagets utveckling (%) 2013-2017



Investeringar som moderniserar och värdesäkrar tillgångar

Västra Götalandsregionen har fortsatt behov av omfattande investeringar för att möta de tekniska och verksamhetsmässiga behoven. För planperioden föreslås följande investeringsramar:

Investeringsram för planperioden 2015-2017

2015	2016	2017	Totalt
3 600	3 200	3 600	10 400

Under perioden ska planerade investeringar genomföras inom ram och i enlighet med investeringsplanen. Särskilda medel ska avsättas för strategiska IT-investeringar. De avser nödvändiga investeringar i syfte att underlätta överväxling till modernare system.

Uppdrag:

- Regionstyrelsen ska fastställa detaljerad investeringsplan
- Regionstyrelsen ska bemyndigas att göra omfördelning inom fastställda ramar
- Regionstyrelsen får i uppdrag att redovisa resultatet till regionfullmäktige

- Regionstyrelsen ska höja kvalitén i investeringsberedningen genom tydligare krav på driftkostnadskonsekvenser, utnyttjande av utrustningar samt beställarnas medverkan i finansiering.

Lånebehov 2015

Västra Götalandsregionens finansiering av investeringarna under de senaste åren har uteslutande skett av egen kraft. För att hantera kortsiktiga variationer i likviditeten under 2015 kan behov av upplåning uppstå. Regionstyrelsen bemyndigas att uppta lån under 2015 om ett högsta belopp om 3 000 mnkr för att hanteras i enlighet med föreskrifterna i finanspolicyn.

Ekonomiska förutsättningar för regionens verksamheter

Det är varje ansvarig nämnds eller styrelses ansvar att bedriva verksamheten inom de ramar som regionfullmäktige har fastställt i budgeten om inget annat beslutas. Att överskrida de ekonomiska ramarna innebär således att man sätter sig över demokratiskt fattade beslut.

Uppdrag:

- Alla verksamheter ska ha kostnadskontroll och redovisa ekonomisk balans.
- Regionstyrelsen ska tillämpa stor restriktivitet vid prövning av användning av det egna kapitalet.
- Alla verksamheter ska arbeta för att utveckla kvaliteten i den egna verksamheten samt öka sin produktivitet och effektivitet. Regionstyrelsen ska följa upp arbetet och tillse att resultaten kan jämföras inom och mellan verksamheterna.

Generellt effektiviseringskrav

Ett ständigt pågående förbättringsarbete ska genomföras i samtliga verksamheter för att möta nya krav och möjligheter. Ny verksamhet ska, om ingen särskild prioritering föreligger, alltid prövas mot möjligheter till förändring eller avveckling av befintlig verksamhet. Ett aktivt förändrings- och effektiviseringsarbete skapar utrymme att möta ökade behov och att tillgodogöra sig nya metoder och ny teknik. En del i effektiviserings- och förbättringsarbetet är att det ger utrymme att göra nya satsningar. Mål om ekonomi i balans, hög kvalitet i alla verksamheter samt utveckling och förnyelse går hand i hand.

I budgeten tillämpas ett differentierat effektiviseringskrav i verksamheterna. Kravet är utformat enligt nedan:

	2015	2016	2017
Effektiviseringskrav, Hälso- och sjukvårdsutskott samt övrig hälso- och sjukvård inom hälso- och sjukvårdsnämnder	0,5	0,3	0,0
Effektiviseringskrav akutsjukhus	0,0	0,0	0,0
Viktat effektiviseringskrav HSN	0,1	0,1	0,0
Effektiviseringskrav övriga nämnder och styrelser	1,0	1,0	1,0

Regionfullmäktige fastställer dessa krav på effektivisering i befintlig verksamhet. Kravet inom varje verksamhetsområde ska även vägas in i de överenskommelser och uppdrag som tecknas mellan beställare och utförare. Inom hälso- och sjukvården ska i avvaktan på den nya politiska organisationen och klagörande av de geografiska gränserna mellan nämnderna ettåriga

överenskommelser tecknas. Hälso- och sjukvårdsnämnderna har ett särskilt ansvar att bidra till sjukhusens ekonomiska balans. Inför 2016 ska åter tvååriga överenskommelser tecknas. Effektiviseringskravet riktar sig i första hand till utförarna. Varje beställare har dock att i dialog med berörda utförare bidra till effektiviseringsarbetet.

Att hantera ett krav på effektivisering som ett generellt sparbetning är att inte ta itu med förändrings- och förbättringsarbetet. Arbetet ska präglas av helhetstänkande och långsiktighet. Därför måste frågan om effektiviseringar hanteras på styrelse- och ledningsnivå. Utförarstyrelserna ska ta ett tydligt ansvar för genomförandet och ta fram inriktningar och precisera arbetssätt som säkerställer att effektiviseringskravet inte fördelas ut jämnt över hela verksamheten. Uppföljning ska ske i samband med ordinarie rapportering till nämnder och styrelser.

Regionstyrelsen leder och samordnar Västra Götalandsregionens arbete och har ett övergripande ansvar för styrelser och nämnders verksamhet. Utifrån ett koncernperspektiv har regionstyrelsen det övergripande ansvaret för att tydliggöra roller, spelregler och ansvarsfördelning inom ramen för den organisation regionfullmäktige beslutat om.

Uppdrag:

- Beställarna ska i dialog med utförarstyrelserna säkerställa att effektiviseringskravet inte hanteras som ett generellt sparbetning som fördelas ut jämnt över hela organisationen.
- Regionstyrelsen ges i uppdrag att följa upp hur effektiviseringskravet genomförs i verksamheten.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med hälso- och sjukvårdsnämnderna genomföra en översyn av de målrelaterade ersättningarna samordnat med översyn av ersättningsmodellen inom hälso- och sjukvården.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att utreda förutsättningarna för tillämpning av differentierat index för läkemedelsposten inom primärvård respektive sjukhusvård.

Löne- och prisutveckling

Bedömning av utvecklingen av priser, löner och andra kostnader utgår från den prognos som Sveriges Kommuner och Landsting redovisat i april 2014. SKL:s prisindex exklusive läkemedel tillämpas för generell uppräknings av regionbidrag till samtliga nämnder och styrelser. Den sammantagna prisutvecklingen för läkemedel är enligt SKL:s beräkning negativ. Ingen uppräknings sker således för läkemedel för 2015.

Från och med 2012 tillämpas SKL:s nya index, det så kallade LPIK.¹⁷

Inom kollektivtrafiken har nämndens föreslagna index för 2015 tillämpats. För 2016-2017 görs ny bedömning i samband med beredning av budget 2016.

¹⁷ Skillnaden mot tidigare index, LPI, är sättet att beräkna löneförändringarna. I LPIK ska varken förskjutningar i yrkes- eller ålderssammansättning påverka lönepriset.

Landstingsprisindex enligt LPIK in- respektive exklusive läkemedel, procent.

	2015	2016	2017
SKL apr 2013, exkl läkemedel	2,8	3,1	3,2
SKL feb 2013, exkl läkemedel	2,1	3,1	3,2

Styrning och ledning

Målstyrningsmodellen i Västra Götalandsregionen avser att tydliggöra vad som ska fokuseras i verksamheten. I och med årets budget tas ytterligare steg i arbetet att tydliggöra vilket resultat som ska åstadkommas inom respektive verksamhetsområde i regionen. Det handlar ytterst om att demokratiska beslut och överväganden ska få genomslag i den verksamhet som bedrivs med de resurser fullmäktige ställer till förfogande genom skatten. Samtliga nämnder och styrelser ska ha fullmäktiges mål som utgångspunkt för fortsatt planering och genomförande.

De prognoser och analyser som tas fram till regionfullmäktige och regionstyrelsen ska präglas av helhetsperspektiv samt hålla god analytisk kvalitet som kan utgöra relevant beslutsunderlag. Samarbete över organisatoriska gränser till exempel inom hälso- och sjukvården ska fortsätta och förstärkas. Sammanvägda analyser inom varje område där verksamhetsresultat och ekonomi vägs ihop ska ständigt utvecklas.

Under perioden ska arbetet med att skapa transparens genom öppna jämförelser på verksamhetsnivå fortsätta och innehålla kvalitativa eller andra resultat som anses ha stort värde för medborgarna eller för verksamhetens fortsatta utveckling. Resultaten ska kunna redovisas på olika organisatoriska nivåer. Resultaten ska redovisas öppet för medborgarna, till exempel på webben.

Västra Götalandsregionen strävar efter att integrera jämställdhetsarbetet i varje beslutsfråga. Jämställdhetsarbetet får inte bedrivas separat utan ska integreras i ordinarie rutiner – så kallad jämtegrering. Det innebär att i budgetar, detaljbudgetar, utredningar och beslutsunderlag ska redovisas vilka förhållanden som råder för kvinnor respektive män, samt lämna förslag för ökad jämställdhet. Samma sak gäller i utvärderings- och uppföljningsarbete.

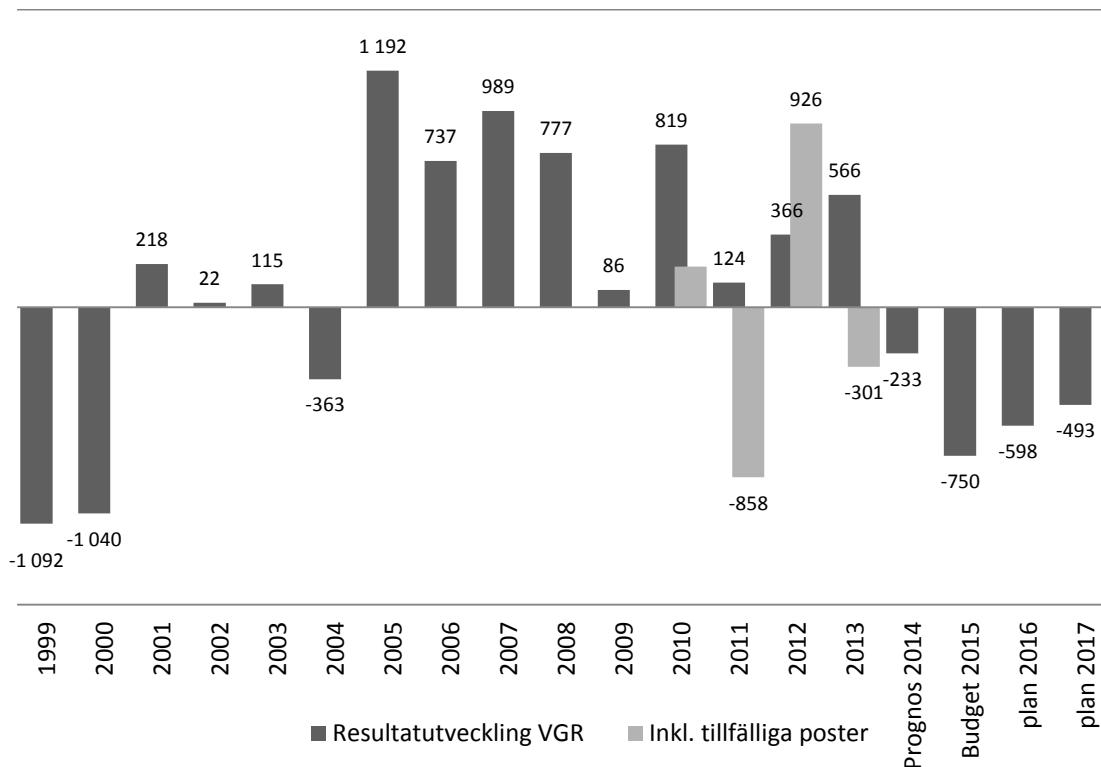
Uppdrag:

- Regionstyrelsen ska senast i januari 2015 redovisa hur styrelsen avser att genomföra budgeten, vilket arbete som ska bedrivas samt hur en genomarbetad uppföljning under budgetåret ska ske.
- Regionstyrelsen ska senast i samband med behandlingen av förslaget till sin egen detaljbudget för 2015 beskriva hur genomförandet av uppdrag i budgeten på ett samlat sätt ska redovisas.
- Regionstyrelsen ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för hur uppföljningsarbetet i hela organisationen kan effektiviseras i syfte att minimera onödigt administrativt arbete. Åtterrapporing ska ske senast i juni 2015.
- Alla nämnder och styrelser ska jämtegrera budgetar och årsredovisningar. Regionstyrelsen ska i regionens gemensamma årsredovisning redovisa resultatet av det samlade arbetet hos verksamheter och förvaltningar för att integrera jämställdhetsperspektivet under året.

Resultatutveckling

Västra Götalandsregionens resultatutveckling sedan 2006 och prognosen för planperioden framgår av nedanstående diagram. Ett högre årligt resultat är en självklar målsättning och ska eftersträvas. För perioden 2015-2017 redovisas ett negativt resultat. Regionfullmäktiges ställningstagande till vilka eventuella intäktsförstärkningar som behövs under hösten förväntas förändra läget. Över perioden 2015-2017 är målsättningen att generera minst ett nollresultat varje år.

Resultatutveckling 1999-2017 (mnkr)



Eget kapital

Användning av eget kapital förutsätter godkännande av regionstyrelsen och ska fortsatt ske med stor restriktivitet. Prövning kommer att ske endast i samband med fastställande av detaljbudgeten om inga synnerliga skäl föreligger.

Moderförvaltning och koncernbank

Till regionstyrelsens ansvarsområde hör, utöver regionbidraget till regionstyrelsen, även koncernbanken och moderförvaltningen. Regionstyrelsen äger därför rätt att disponera medel inom koncernbanken och moderförvaltningen.

Planeringsdirektiv

I särskilda planeringsdirektiv ska regionstyrelsen ange förutsättningar för överenskommelser och budgetarbete.

Vårdöverenskommelser och detaljbudgetar ska fastställas senast 31 oktober 2014.

Regionbidrag (mkr)

	Detaljbudget 2014	Regionbidrag 2015	Plan 2016	Plan 2017
Regionfullmäktige	75,2	77,0	78,6	80,4
Regionstyrelsen	8 875,8	9 078,7	9 305,3	9 597,9
- varav Hälso- och sjukvårdsutskottet	7 273,1	7 519,9	7 738,8	7 976,9
- varav Personalutskottet	270,8	193,5	217,6	242,4
Folkhälsokommittén	42,5	43,2	44,1	45,1
Kommittén för rättighetsfrågor	37,4	37,3	38,1	39,0
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	825,6	848,0	873,8	901,7
Revisorskollegiet	23,9	23,9	23,9	23,9
Patientnämnd	15,5	15,8	16,1	16,4
Arkivnämnd	27,9	30,6	31,2	31,9
Fastighetsnämnd	194,1	198,1	231,7	233,5
Servicenämnd	113,0	111,4	113,7	116,2
Nämnd Hälsan & stressmedicin	17,7	18,0	18,3	18,7
HSN 1, norra Bohuslän	1 334,8	1 357,7	1 402,6	1 450,8
HSN 2, Dalsland	827,0	841,0	868,9	898,8
HSN 3, Trestad	2 659,8	2 785,0	2 852,5	2 920,9
HSN 4, mellersta Bohuslän	1 905,5	1 974,6	2 035,6	2 101,2
HSN 5, Göteborg centrum-väster	3 571,2	3 696,7	3 819,8	3 951,8
HSN 6, Mittenälvsborg	1 524,4	1 586,1	1 639,3	1 696,4
HSN 7, södra Bohuslän	1 952,3	2 039,7	2 108,1	2 181,4
HSN 8, Sjuhäradsbygden	3 186,4	3 293,9	3 394,5	3 502,8
HSN 9, västra Skaraborg	2 196,8	2 265,1	2 330,1	2 400,2
HSN 10, östra Skaraborg	2 252,3	2 310,7	2 387,6	2 470,1
HSN 11, Göteborg Hisingen	2 186,3	2 290,5	2 367,9	2 450,9
HSN 12, nord-östra Göteborg	2 427,9	2 531,9	2 617,4	2 709,1
Regionutvecklingsnämnd	658,4	698,6	713,3	699,0
Kulturnämnd	1 019,5	1 045,5	1 067,4	1 090,9
Miljönämnd	70,2	72,4	73,9	75,5
Kollektivtrafiknämnden	3 673,0	3 948,0	4 058,5	4 193,4
Koncernbanken	-311,0	-311,5	-311,5	-311,5
Moderförvaltningen	1 805,2	2 296,6	2 812,2	3 191,3
Summa regionbidrag	43 188,6	45 204,1	47 013,0	48 777,8

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta:

- att fastställa regionbidrag till styrelser, nämnder och verksamheter för år 2015 enligt föreliggande förslag till budget
- att fastställa inriktningen för åren 2016-2017 som underlag för den fortsatta planeringen
- att fastställa skattesatsen för 2015 till 11 kronor och 13 öre per skattekrona
- att fastställa i budgeten angivna finansiella mål
- att anta föreslagen investeringsplan samt ge regionstyrelsen i uppdrag att i en beredningsprocess ta ställning till vilka objekt som kan inrymmas inom föreslagna investeringsramar på 3 600 mnkr för 2015, 3 200 mnkr 2016 samt 3 600 mnkr 2017
- att bemyndiga regionstyrelsen att under 2015 uppta lån om ett högsta belopp av 3 000 mnkr att hanteras enligt föreskrifterna i finanspolicyn
- att bemyndiga regionstyrelsen att fatta beslut om tekniska justeringar av regionbidrag till nämnder och styrelser under förutsättning att ärendena inte fordrar särskilt beslut i fullmäktige
- att fastställa fastighetsindex till 1,2 procent för 2015 som underlag till beräkning av hyror. Nytt index ska fastställas inför budget 2016.
- att fastställa ramen för VG primärvård till 5 550 mnkr
- att fastställa ett koncernbidrag på den egna primärvården samt tandvården på sammanlagt 71 mnkr för 2015.
- att ge Kollektivtrafiknämnden i uppdrag att justera taxor inom kollektivtrafiken med i genomsnitt upp till 5 procent för 2015.
- att fastställa ett resultatkrav på servicenämnden på 96 mnkr för 2015-2017. Regionstyrelsen ges i uppdrag att realisera hemtagning av effektiviseringskravet på servicenämnden i enlighet med skrivningen i denna budget.
- att uppdra åt regionutvecklingsnämnden, kulturnämnden, kollektivtrafiknämnden och miljönämnden att senast 31 oktober 2014 lämna uppdrag till respektive verksamheter
- att uppdra åt servicenämnden att senast 31 oktober 2014 teckna serviceöverenskommelser med berörda verksamheter
- att uppdra åt regionstyrelsen att inför detaljbudgeten omfördela/fastställa ramarna för hälso- och sjukvårdsnämnderna i enlighet med beslutet om den reviderade politiska organisationen för kommande mandatperiod.
- att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnderna att senast 31 oktober 2014 fatta beslut om eller bekräfta ersättningar för 2015 avseende länssjukvård och övriga verksamheter
- att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnderna att senast 31 oktober 2014 fatta beslut om eller bekräfta beställning och ersättning för 2015 avseende högspecialiserad vård
- att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnderna och i förekommande fall hälso- och sjukvårdsstyrelsen att träffa eller bekräfta överenskommelser med berörda styrelser och förvaltningar inom hälso- och sjukvården och tandvården avseende ersättningar, vårdnivåer, vårdinriktningar med mera senast 31 oktober 2014
- att uppdra åt styrelser, nämnder och verksamheter att senast den 30 november 2014 till regionstyrelsen avrapportera detaljbudgeten för 2015 samt flerårsplan för 2016-2017 för den egna verksamheten
- att i övrigt godkänna förslaget till budget för 2015 och i budgetförslaget angivna övergripande mål, indikatorer samt uppdrag, direktiv och inriktningar samt i övrigt godkänna förslaget till plan för åren 2016-2017.

Resultat och balansräkning

Resultaträkning

<i>Resultaträkning (mnr)</i>	2015	2016	2017
Verksamhetens intäkter	12 016	12 349	12 704
Verksamhetens kostnader	-54 955	-56 898	-58 866
Avskrivningar	-1 880	-1 933	-1 989
RESULTAT 1; Verksamhetens nettokostnad	-44 819	-46 482	-48 151
Skatteintäkter	36 447	38 362	40 187
Kommunalekonomisk utjämning	4 257	4 302	4 347
Generella statsbidrag	3 600	3 600	3 600
Finansiella intäkter	150	155	159
Värdesäkring pensioner	-356	-504	-603
Finansiella kostnader	-30	-31	-32
RESULTAT 2; Resultat före extraordinära poster	-751	-598	-493
RESULTAT 3; Årets resultat	-751	-598	-493
Finansiella poster (mnr)			
Försäljning av anläggningstillgångar	0	0	0
Nya lån	0	0	0
Nettoinvesteringar	3 600	3 200	3 600
Amortering av lån och långfristiga skulder	0	0	0

BALANSRÄKNING

<i>Balansräkning (mnr)</i>	<i>UB 2015</i>	<i>UB 2016</i>	<i>UB 2017</i>
Immateriella anläggningstillgångar	26	25	24
Materiella anläggningstillgångar			
- Byggnader och mark	13 073	14 112	14 855
- Maskiner och inventarier	7 285	7 514	8 383
Finansiella anläggningstillgångar	519	519	519
Anläggningstillgångar	20 903	22 170	23 781
Omsättningstillgångar			
Förråd	297	297	297
Kortfristiga fordringar	3 036	2 586	2 069
Kortfristiga placeringar	6 805	6 805	6 805
Kassa och bank	500	500	500
Summa omsättningstillgångar	10 638	10 188	9 671
TILLGÅNGAR	31 541	32 358	33 452
Ingående eget kapital	4 740	3 990	3 391
Årets förändring	-750	-598	-493
Eget kapital	3 990	3 392	2 898
Avsättning pensioner	14 804	16 220	17 806
Övriga avsättningar	612	612	612
Avsättningar	15 416	16 832	18 418
Långfristiga skulder	1 281	1 281	1 281
Kortfristiga skulder	10854	10853	10855
Skulder	12 135	12 134	12 136
EGET KAPITAL, SKULDER OCH AVSÄTTNINGAR	31 541	32 358	33 452